

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εντι: Λαό; ὑψώνεται ἕνα
δείξη πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—ΓΥΚΑΡΗΣ.

Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φθ-
οικούς της κανόνες
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'

ΜΟΝΗ, ΚΕΡΙΑΚΗ 3 ΤΟΥ ΜΗΝ 1909

ΓΡΑΦΕΙΟ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 342

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

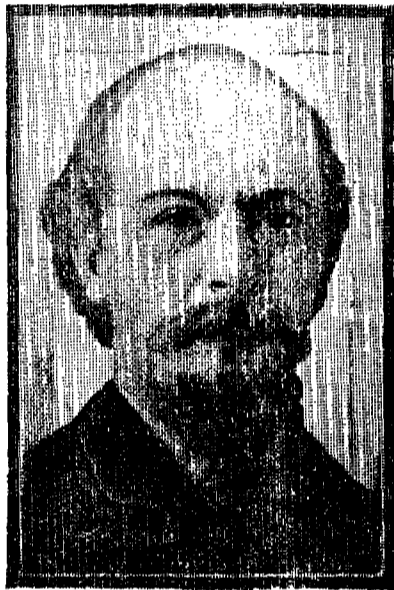
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Swinburne.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Στοίχου πού ἔοικε
δὲν τοῦ βίαιου.
ΓΚΑΙΤΕ Γαυμῆδης (μετὰρ Π. Βασιλικού).
ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΑΔΕΛΦΙΟΥ. «Ridi Paplincion» (συνέχεια)
Σαλώμη.
Α. ΠΟΥΛΙΜΕΝΟΣ. Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ νεο-αντισμὸς
(ἀπάντησις στὴν κ. Π. Βασιλικό).
ΙΩΝΑΣ. Γραφὲς λιγύλογος (συνέχεια).
ΑΔΑΣ'Ν. Πάνου στὴς Κοιτικὲς μάχαιρες.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Δίαντρος Παλαυᾶς.
ΠΕ ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—
Ο,ΤΙ ΘΕΛΑΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

SWINBURNE

Ὁ Swinburne εἶναι ὁ ἀγνὸς λυ-
ρικός· καὶ πῶς πολὺ ἀκόμα, εἶναι ὁ
ἴδιος ὁ λυρικός, λυτρωμένος ἀπὸ
κάθ' ἐμπόδιο, σὲ στίχους ξεχνυ-
μένους λαμπρόηχους καὶ ἐλλύγιτους,
πὺ ἀντηχοῦνε σὰν ἕνα συγκρατητὸ
βοῦθισμ' ἀπὸ μεγαλόπνευα καὶ τε-
ράστια μουσικὰ ὄργανα.

Charles Chassé (στὸ «Mercur
de France» 2 Mai 1909.)

Μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλήσῃ γιὰ ἕνα τέτοιο ποιητὴ
χωρὶς νὰ χῆ τὴν τύχη νὰ μπορῆ νὰ τὴν διαβάσῃ
στὸ πρωτότυπο; Βέβαια γιὰ ν' ἀπολάβῃ κανεὶς ἄ-
κέρια καὶ τελειωτικὰ ἕνα ποιητὴ σὰν τὸ Σόμερτον,
ἀσύγκριτο ρυθμοπλάστη, πὺ ὑπόταξε τὰ λόγια καὶ
παίζει μ' ἐκεῖνα, καθὼς κάποιοι Ἰνδιάνοι θαματο-
ποιοὶ μὲ τὰ φεῖδια, πρέπει νὰ ξέρῃ νὰ τὴν χερῆ
στὴν ἴδια τὴ γλῶσσα του. Μὰ καὶ ὁ ποιητὴς εἶναι
κάπως σὰν τὴν ὀμορφὴ γυναίκα. Δὲν εἶν' ἀνάγκη
νὰ τὴν παντρευτῆς, μήτε καὶ στενὴ γνωριμιά μαζὶ
της νὰ δέσῃ· φτάνουνε τὸ πέρασμα της καὶ τὸ
παρουσίασμα γιὰ νὰ τὴν αἰστανθῆς καὶ γιὰ νὰ νοιώ-
σῃς τί λογῆς εἶναι ἡ γοητεία της. Στούς κόσμους
τοῦ νοῦ μπορεῖ νὰ φανερώσῃ ὁ μέγας συγγραφεὴς
καὶ κάθε τοῦ λόγου τεχνίτης τὴ χάρη του σὲ ὅλες
τὶς γλῶσσες. Ἄμα θυμηθῶμε πῶς ὄλοι, σὰ μετα-
φραστοῦνε, ἔσο πιστὰ καὶ ἔσο δεξιά, κάτι θὰ χά-
σουνε πάντα, ποῖος λιγώτερο, ποῖος περισσότερο,
στοχαζόμεστε: ὁ καλλιτέχνης ἀμετάφραστος. Μὰ
καὶ ἄμα στοχαστοῦμε, πῶς τὰ στοιχεῖα τὰ οὐσιαστι-
κώτερα τῆς τέχνης εἶν' ἐκεῖνα πὺ δὲ γίνονται καὶ
πὺ ἀντέχουνε μεταφερέν' ἀπὸ μιά σὲ ἄλλὴ
γλῶσσα, θὰ πῶμε: ὁ καλλιτέχνης μεταφράζεται.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ SWINBURNE

Ἐπειτα ἡ μετάφραση, στοῦ νοῦ τὴν ἐνέργεια, δὲ
βρίσκεται παντοῦ σὰν ἕνας νόμος; ὁ συγγραφεὴς
δὲν εἶναι ὁ ἴδιος μεταφραστὴς τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ κάθε
φορὰ πὺ ρίχνει στὸ χαρτί τὴ σκέψη του; εἶναι
τάχα ἡ σκέψη του ἴδια καὶ ἀπαράλλαχτη μ' ἐκεῖνη
πὺ πρωτόλαμψε στὸ λογισμό του; ὁ ἰχτελεστής
μᾶς συμφωνίως μουσικῆς μᾶς δίνει τάχα μιά πιστὴν
ἰδέα τῆς σκέψης τοῦ μαέστρου πὺ μᾶς ἐρμηνεύει; τὸ
ἄγαλμα τὸ σκαλισμένο στὴν πέτρ' ἀπὸ τοὺς μαθη-
τὴς τοῦ γλύπτη τὸ ἴδιο εἶναι μὲ τὸ πρόπλασμα,
πὺ βγήκε παρθένο ἀπ' τὰ χέρια του; Ἐπειτα—
τὸ ξέρουμε ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς φιλολογίας—πόσοι
ζακωσμῆνοι ποιητὴς καὶ πεζογράφοι δὲ γνωρίζονται
καὶ δὲν ἀκούγονται καὶ δὲν ζεδιαλύονται καὶ δὲν
κρίνονται, παρὰ μεταφρασμένοι. Πρέπει νὰ ξέρῃς ἀγ-
γλικά γιὰ νὰ μᾶς μέσα στὸ Σαίξπηρο; Νορβηγικά,
γιὰ νὰ μελετήσῃς τὸν Ἴψεν; Ρεῖσιαικα, γιὰ νὰ γνω-
ριστῆς μὲ τὸν Πούσκη καὶ μὲ τὸ Νικράσωφ, γιὰ νὰ
ρουφήξῃς τὸν Τολστόη καὶ τὸ Ν-οστογιέφσκη; Γιὰ
νὰ συγκινηθῆς ἀπὸ τὴν «Κυκνοτράχηλη Ἐδισ», τὸ
ἀριστούργημα τοῦ Ἄινε, (πὺ τότε μισοξέρουμε μὸ
νάχ' ἀπὸ τὰ κουραστικὰ μεταφραστικὰ συγγοκο-
πανίσματα ὄλο καὶ τοῦ νεανικοῦ τοῦ Ἰντερμέντιου),
εἶναι τάχ' ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃς γερμανικά; Τὸ
μεγαλεῖο τῆς φαντασίας τῶν Ἑβραίων μὲ τὸν Ἰώβ,
μὲ τὸν Ἡσαΐα, μὲ τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, μὲ τοὺς
ψαλμούς τοῦ Δαβὶδ, πῶς μᾶς ξαφνίζει καὶ πῶς μᾶς
συνεπαίρει, παρὰ στὴν παράφραση μέσα, τὴν ἀπι-
στη καὶ τὴν πάρα πολὺ ἐλεύθερη, τῶν Ἑβδομή-
κοντα; Κι ἀβρανίτικα καλομεταφρασμένοι ὁ Ὀμη-

ρος καὶ ὁ Ἑβραϊκός, ὁ Οὐγκώ καὶ ὁ Λεόντ Ντελίλ, ὁ
Μπαύρον καὶ ὁ Σίλλεϋ, θὰ τὶς ἀποκαλύψουνε τὶς
ὀμορφίαις τους καὶ θὰ ἐνθουσιάσουνε κενενα μουσο-
θρεμμένο ἀπόγονο τοῦ Σκεντέρμπεη. Οἱ τρεῖς τόμοι
τῶν τραγουδιῶν σου, πὺ μπροστὰ μου τοὺς ἔχω,
δαιμονισμένε ραψωδὲ τοῦ «Ἐγκώμιου τῆς Ἀφροδί-
της» καὶ τῆς «Ῥόδης στὴν ἐπανάσταση τῆς Κρή-
της», μὲ μεθύσανε καὶ σὲ φέρανε μπροστὰ μου ὀλό-
βολο γιὰ νὰ σὲ προσκυνήσω, πατέρα. Κι ἔ; μὴν
εἶναι στή γλῶσσα σου.

2

Πέθανε, καθὼς ξέρετε, τώρα τελευταῖα. Γεννή-
θησε στὰ 1837. Ἀπὸ νὰζάκι μεγάλο ἀριστοκρα-
τικό. Ὁ πατέρας του βαρωνέτος, ἡ μάνα του
κοντέσσα. Λαμπρὰ σπούδασε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς
Ὁξφόρδης. Θρεμμένος μὲ τοὺς ἀρχαίους κλασσικούς.
Ἡ ἐλληνομάθειά του ἀνερώθηκε σπαρμένη μέσα
στὰ θίμματα, στὰ σύμβολα καὶ στὶς εἰκόνες τῆς τέ-
χνης του. Λατινιστὴς γερὸς. Σύνθετε λατινικούς
στίχους, καθὼς σ' ἐμᾶς ἐδῶ πεζογραφεῖ λατινικά ὁ
κ. Βάσης. Στὸ βιβλίο πὺ βγήκε στὴ Παρίσι, ἐδῶ
καὶ σαράντα χρόνια, γιὰ νὰ τιμήσῃ τὸ θάνατο τοῦ
Θεοφίλου Γωτιέ, ὁ Σόμερτον τρισυπόστατος φιγου-
ράρει: μὲ στίχους ἀγγλικούς, γαλλικούς καὶ λατι-
νικούς. Ὅμως ὁ ἀριστοκρατικὸς ἐκεῖνος καὶ ὁ κλασ-
σικιστὴς, πάντα στή ζωὴ του δείχτηκε δημοκρα-
τικὸς μὲ τὸ παραπάνου, ἐπαναστάτης, ἀναρχικός.
Τὰ ἐλληνιστικὰ καὶ εἰδωλολατρικὰ ποιήματά του,
τὰ ἀντιχριστιανικὰ καὶ γιομάτα ἀπὸ τὴ σαρκική
λαχτάρα, τὴ θυμωσανε τὴν Ἀγγλικὴ κοινωνία,
πὺ, ἀν δὲν εἶναι ἠθικὴ, ἔμω, ἔχει τὴ μανία τῆς
ἠθικολογίας, καὶ καλὸ καλὸ δὲν τὰ ξεχωρίζει ἀκόμα
τὰ δικαιώματα τῆς Τέχνης, ἐξω ἀπὸ τὴ σφαῖρα
τῆς ἠθικῆς. Ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς, ἀργότερα, σὰ μω-
διασμένος κάπως, ὠνόμασε τὰ πρῶτα του εἶσινα
σκανταλιάρικα τραγούδια «νεανικὲς ἀμαρτίες».
Ἄμαρτίες, μὰ καθροπλυμένες μέσα στή θάλασσα
τῆς ὀμοφίης καὶ κκλοκαθαρισμένες μέσα στή φωτιά
τοῦ λυρισμοῦ τοῦ πῶς ἀκράτητου.

3

Ὅχι στὸ χῶμα, στή θάλασσα ἔπρεπε νὰ βρῆ τὸ
μνήμα του. Αὐτὴ θῆξε νὰ τοῦ γίνῃ Οὐσετμίνστερ
του Δὲν εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Δὲν
εἶν' αὐτὸς πὺ θὰ τραγουδήσῃ τὶς χάρες τῆς ἀνοι-
ξῆς, τὶς ἀγριάδες τοῦ χειμῶνα, τὶς μύμις ὄψεις τῶν
τόπων καὶ τῶν ὠρῶν, τὰ εἰδύλλια τῶν κόμπων καὶ τῶν
γερῶν ἀπλοϊκῶν καμηῶν, τὴ φυσικὴ πλάση γιὰ τὸ
νόημα πὺ κρύβει τὸ βαθὺ καὶ γιὰ τὸν ἑσπῶ τῆς

μόνο, συγκρατημένα και απλά, πλαστικά και συμπυκνωμένα, εκείνος, ο άσυγκράτητος και απεραντολόγος—δύως κροσσός του λόγου—διαλαλητής της λαχτάρας που γεννά η γυναίκα, σε ό,τι μας παρουσιάζει εκείνη, ήδονικά, λεπτεπίλεπτα, και σαρκικά και αντιφυσικά και μεταφυσικά άκονισμένο γόητρο, ο χαρχητηριτικώτερ' απ' άλλους αίσθητικος και προοραφανηλιτικός άριστοτέλης. Όμως μέσα στον απεραντομίγεθο στίχο του φουσαώνει και σαλεύει και βρυβογγάζ η δλάνοιχτη θάλασσα. Γι αυτό η θάλασσα είναι το φυσικό στοιχείο που πιο πολύ το ξανοίγεις και το έκους μέσα στους στίχους του, και τότε σε στροφές αλησμόνητες από μιάν δρμητικώτατη μεγαλοπρέπεια. Μέσα στο «Θρίαμβο του καιρού», σ' ένα του ύμνο προς τον έρωτα, καθώς αυτός τον έννοει, («Δε γίνη δ,τι γίνη, ένα μονάχα πράμ' άξίζει: νάχης ένα ώρατο έρωτα μέσα στη ζωή σου άπάνου στη γή, να φυλάξης έναν ασφαλιμένο έρωτα ίσαμε που να γίντ νύχτα ή μέρα, εκεί που εΐτανε χρωματισμένοι οι ουρανοί, και τα χείλη κόκκινα»), μέσα στο «Θρίαμβο του καιρού», άκουστε, άπάνου κάτου, το μίλημά του προς τη θάλασσα: «Θά γυρίσω προς τη γλυκειά μητέρα τη μεγάλη, προς τη μητέρα και προς την άναπημένη των ανθρώπων, προς τη θάλασσα. Προς εκείνη θα κατεβώ, εγώ και κανείς άλλος, θα τυλιχτώ σε κείνη, θα τη φιλήσω, και θα την άνταμώνω μ' έμένα. Θα κολλήσω σ' εκείνη, θα παλαίψω με κείνη, δυνατά θα τη σφιξώ. Όμορφη κι άσπρη μάνα, στα πάλια τα περασμένα γεννημένη χωρίς άδερφή, γεννημένη χωρίς άδερφό, κάμε την ελεύτερη την ψαχή μου, καθώς είναι και η ψυχή σου ελεύτερη! — Όμορφη μάνα μου πρασινοζώστη, θάλασσα, ντυμένη με ήλιο και με βροχή, τ'ά γλυκά σου και τα σκληρά σου τα φιλιά είναι δυνατά σαν το κρασί, τα πλατιά σου τάγκαλιάσματα τρυπάνε σαν τον πόνο. Γλύτωσέ με και κρύψέ με μέσα σε όλα σου τα κύματα, βρές και για μένα ένα τάφο μέσα στους χίλιους σου τους τάφους, τους άγνους και τους κρουρούς πολυκχτοικημένους σου τάφους που κανένα χέρι δεν τους έσκαψε, μέσα σ' έναν άκηλίδωτο κόσμο. Θα κοιμηθώ και θα σκλίψω με τα πολυσάλευτα καράβια σου. Θαλλάξω, καθώς έλλαξαν οι άνεμοι, τα χείλη μου θα γιορτάσουν τον άφρό από τα χείλη σου, δε,τι νάξεται θα νάχτω, θα ξαναπίσω μ' έμένα. Θα κοιμηθώ και δε θα ξέρω αν υπάρχει εκείνη, αν εΐταν εκείνη, χορτασμένος από ζωή ως

τά μάτια και ως τα μαλλιά, καθώς ένα τριαντάφυλλο είναι χορτασμένο ίσχυε την κορφή του με λαμπερό καλοκαίρι και μ' εύδιχ και με περηφάνεια.»

4

Κάπως αντίθυρωνικός, σαν τον Κάραλ. Μα ο Κάραλ άγνάμια στο Βύρωνα παρουσίαζε το Γκαίτε. Ο Σόεμπορν σταινει το Σέλλεϋ. Θεμαστής, όσο δεν παίρνει, του θείου ποιητή του «Αλάστορα». Έγραψε: «Ο Σέλλεϋ, ποιητής από τους πιο μεγάλους των αίωνων όλων, ακόμα κι αν του βγάλης την ύψηλή του πίστη, την ήρωική του άφοσίωση προς το δικιο και προς το ιδανικό. Έκει που ο Μπαύρον, αν του βγάλης την κυνική του όρεξη, την αισθηματική εύγλωττία και τη δύναμη της σατυρικής φαντασίας, άπομένει ποιητής τρίτης γραμμής.» Και μόνος άξιος να ειπωθή και κληρονόμος κάπως του Σέλλεϋ, εκεί που του «Προμηθεά λυτρωμένου» ο ψάλτης όσους κι αν έχη που τότε θαμάζουν, καθώς είναι κάτι σαν άσύγκριτο, δύσκολ' άποχτη και μαθητές. Ο κριτικός Gosse γράφει στην «Ιστορία του της Άγγλικής φιλολογίας», μιλώντας για το Σέλλεϋ: «Υπάρχει στις ώδες του και στα πιο κλά από τα λυρικά του ποιήματα μια έξσταση που τα φτερά της χτυπάντα: ύψάνετ' έξω φρενικά προς τον έμπυρο ουρανό της ύπερούσιας μελωδίας. Η ραψωδική τούτη χάρη είναι όλως διόλου άμίμητη και για τούτο ο Σέλλεϋ, μ' όλους τους φανατικούς του θαμαστές, δεν έχει, παρά πολύ σπάνιους, όπαδούς, και μονάχα ο Swinburne τον άκολούθησε, μπορεί μ' έπιτυχία.» Συχνά πυκνά στους στίχους του Σόεμπορν άναφέρνετ' εύλαθητικά κ' ένθουσιαστικά, σε θεού, τόνωμα του Σέλλεϋ. «Άπάνου από τις άλυσιδες κι από τα μαρτύρια της φωτιάς της Λάμιας, ο καθάρος σου νοός ύψώθηκε για να χαιρετήση το Λουκρήτιο, εκεί που τετοια πνέματα συναπνεντιούντα μονάχα, και για να τον άπομονώση με τη συντροφιά του, ίσαμε την ώρα που ήθε ο Σέλλεϋ για να δώση στους ουρανούς μια γλυκάδα πιο αιθέρια, και για νάνταμώνη με τ' νομά σας ε.α τρίτο όνομα.» Έτσι τελειώνει ένα του ποιήμα «Για τη γιορτή του Ίορδάνη Βρούνου, φιλόσοφου και μάρτυρα.»

(Άκολουθεί στέλλο φύλλο)
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ
Υ. Γ. Να διορθώη κάποιο λάθος «Στα σημείωματα

στο περιθώριο, νούμερο 11, του περασμένου «Νουμά». Διαβάστε: «Από κάποιο πάθος πολύ πιο βαθύ. Όχι πολύ πεσομιστικό, γιατί δεν έχει νόημα. Κ.Π.

ΓΑΝΥΜΗΔΗΣ

Πώς την πρωινή λαμπεράδα
μου φεγγοβολάς
άνοξη, άγαπημένε!
Με χιλιοτροπο άγάλιασμα
στην καρδιά μου χυμάει
της αιώνιας σου θέρμης
τάγιο αίσθημα,
άπέρανη όμορφάδα!

Νά μπόρια να σ' έλενα
στην άγκαλιά μου!

Άχ, στο στήθος σου
γέρνω, λυόνα,
και τάνθη σου, ή γλόη σου
στην καρδιά μου χυμάει.
Αροσολογός τη φλογερή
δίψα του στήθους μου,
αθρα γλυκιά άδινή,
με καλεί τήδού
έρωτικά απ' τάχνο λαγ άδι.

Έρχομ', έρχομαι!
Πού; Άχ, πού;

Στάνω! Στάνω ή όρμη.
Σελέβον τα σύγνεφα
κατηφορικά. τα σύγνεφα
γέρνουν στον πόθο της άγάπης.
Σ' έμέ! Σ' έμέ!
Στον κόρφο σας
προς τάνω!
Άγκαλιαστέ άγάλιασμα!
Προς τάνω το στήθος σου,
πανάγασε πατέρα!

ΓΚΑΙΤΕ

(Πέτρος Βασιλικός
μεταφραστής)

ΣΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑ ΔΕΝ ΤΟΥ ΒΡΙΣΚΩ

(Από τις «Φυλλάδες του Γεροδήμου»)

Άνάγκη δεν είναι να μπουμε από τις πόρτες τις μαρμαρένιες. Μπορούμε, και πρέπει να μπουμε σε σφιγγες από μια τρύπα, και να σύρουμε ίσια σ' αυτό του να του πούμε δυό λόγια. Πέτα τριγύρω

ΓΑΛΑΤΕΙΑ Σ ΑΛΕΞΙΟΥ

“RIDI PAGLIACIO,”

Και γέλασα. Εισκέπηκα το πρόσωπό μου και βάζοντας το δάχτυλό μου στο στόμα μου τούπα γελώντας: «Σούτ, ήρθε!»...

Τι τουαλέττα! τί μεταξωτά! τί χάρη! τί όμορφάδα! Στάθηκα και της έκαμα τόπο να περάσει, προσπαθώντας να κρυφτώ, να ξιφανιστώ στο μπρούσα. Νά χαθώ από μπροστά της, να μη με δει, να μη με δικρινει, να με ξεχάσει όλωσδιόλου...
— Άγάπη μου!... και μούτρηξε το χέρι μ' όλη της τη δύναμη.
— Ηρθες; Μπράβο! Έλα γλήγορα μετά στην σάλα είναι κι ο Λώρης. Σε περιμένουμε απ' ώρα...

(*) Η άρχή του στον αριθμό 310.

Και γέλασα πονηρά, φιλικά δείχνοντας της πως εύχαριστήθηκα πούρθε, και της έδινα θάρρος, και την προσκαλούσα να μπει να τον ιδεί, που την περίμενε... Έτσι που γελούσα, δεν ξέρω πως μου φάνηκε άξαρνα, το κεφάλι μου πως εΐταν κρανίο νεκρού και γελούσα μ' αυτό κι όπως φαινόταν τα δόντια μου τα φανταζ μούν άσπρα άσπρα με ήγως χείλια και τα μάτια μου εΐτανε οι κουφάλες μόνο και τη βλέπανε! Και μούρθε να φωνάξω. Νά φωνάξω δυνατά, στο μπρούσα, και να πάω κάπου να κρύψω το πρόσωπο σε κάτι τι μαλακό, και να μην άκούω ίποτε, τίποτε...

Θε μου, μήπως θα γινόμεν τρελλή; Τρελλή! Όχι, όχι είμουν καλά, πολύ καλά δεν είχα τίποτε κ' έπρεπε να πάω στη σάλα να καθίσω μαζί τους. Δεν είχα τίποτε. Δεν είχα τίποτε!

Πόσο εΐτανε όμορφοι κ' οι δυό τους—τους και ταζα και τους θάμαζα και πκρακολουθούσα και την πιο μικρή τους κίνηση και την πιο άδιόρατη έκφραση που περνούσε από τη φυσιογνωμία τους. Πόσο εΐτανε όμορφοι!...

Τι καλά που δεν έβαλα κανένα στολίδι πάνω μου! τί καλά που δεν τους έδωσα άφορμή να γε-

λάσουνε με τη φιλαρέσκεία μου. Γιατί είναι φυσικό, καθένας χωριστά θα το πκρατηρούσε πως πάσικισα κ' εγώ να γίνω όμορφη και θε γελούσαν με την άνοησία μου. Να γενώ εγώ όμορφη μπροστά τους; και πως; Νά βγω εγώ αντίπαλη της γυναίκας αυτής που λάμπε από την όμορφιά του προσώπου και του κομμώ;

Όστε προσπαθούσα πια να κρύβουμαι και να μη με βλέπει. Τι πείραζε; Κι αν διαρκώς είμωνα μπροστά της πως θα της περνούσε ποτέ στο νού, βλέποντας το Λώρη τόσο τέλειο, πως σπατάλησε κείνος στιγμές άγάπης για μένα το χλωμό κι άρρωστο πρέμα;

Σιγά σιγά ήσυχάζα. Έπιτέλους δεν εΐτανε δικιο να μ' άγαπή ο Λώρης. Νάμουν κ' εγώ σαν κ' εκείνη, μάλιστα! Το καταλαβαίνω. Μα έτσι!

— Κ' έχετε σκοπό να φύγετε γρήγορα;
— Όσο μπορώ πιο άργα.

— Δε θα τον άφήσουμε, έννοια σου, Μαίρη.

Άλλως τε δε θάτανε κρίμα να φύει από τώρα... Γυρίσανε κ' οι δυό προς το μέρος μου, μα δεν είπαν τίποτε. Σά να μην άκουσxn ό,τι είπα. Ίσως σκεφτήκανε: Μπα, τί γυρεύει αυτή εδώ!

— Έμένα θα μου έπιτρέψετε μια στιγμή, ναί;

του, και κάνε τον χάλι. Γρώγει τὸ βραδινό του. Πῶς σε αὐτάκι του.

Ἄῤῥα κι ἄλλη φορά, λυοπόθητί μου Ἄναξ, κ' ἔστρωσα τὸ χαλί μου στ' ἀρχοντικό σου, φίλε πού ὄνομα δὲ σοῦ βρίσκω. Πρέπει νὰ μὲ πῆρες γιὰ τρελλό τότες, γιὰτὶ βλέπω και τρῶς μὲ κάμποση δρεξη. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φωτίζη νὰ μὰς παίρνῃς γιὰ τρελλοὺς πάντα.

Τώρα πού εἶμαι σφίγγα, και βλέπω ἀπὸ κοντὰ τοὺς πόρους τοῦ κιτρινασμένου τοῦ πεττιοῦ σου, μοῦ ἔρχεται ἀληθινὴ τρέλλα, μὰ τὴν ἀλήθεια. Τώρα πού εἶμαι πιὸ ψιλοκαμωμένη ἢ μύτη μου, ἔλιγγας μοῦ ἔρχεται σὰ σὲ μυρίζω ἀπὸ κοντὰ. Τί κακό εἶναι τοῦτο! Τί ἀπέραντο κοιμητήριο στραγγισμένο μέσα σ' ἓνα κορμί! Γιὰ νὰ γεννηθῆς ἐσὺ και νὰ κάθῃσαι μπροστά μου αὐτὴ τὴν ὥρα, ἔπρεπε νὰ τῶχονε γεμισμένο κιβούρια ἐκεῖνο τὸ κοιμητήριο! Ἄν μποροῦσες νὰ μυρίσῃς τὸ αἷμα σου, θὰ σ' ἐπιγεῖ ἢ μυρουδιά του πρὶ νὰ προφτάξῃς νὰ πῆς κανενὸς νὰ τὸ χύσῃ. Μὰ ἡ μύτη σου, νὰ μὲ συμπαθήσῃς, τόσο μακριὰ δὲν πηγαίνει. Ἔτσι κ' ἡ βρωμιά μου πού ζῆ ἀπάνω στὴν κοπριά, τὴ νυστιμύεται ἀντὶς νὰ τὴ σιχαθῆ. Πῶς νὰ τὴ σιχαθῆ, πού εἶναι αἷμα της και ζωὴ της!

Ἄγαπή μου, δὲν ἤρθαμε δὴ πέρα νὰ σὲ τρομαξοῦμε μ' ἀνοφέλιτα λόγια. Μὴ βάζῃς τὸ χουλιάρι σου κάτω. Δυὸ λόγια, και φεύγομε.

Τάκουσα πολλές φορές πῶς εἶναι δυνατὸς διπλωμάτης. Τοὺς παίζεις, λείε, τοὺς Φράγκους στὰ δαχτυλάκια σου. Ἐνα πρᾶμα μονάχα, πού δὲ μαθαίνεις νὰ παίζῃς και μῆλα στὰ χέρια σου Μπορεῖ νὰ σοῦ χρησιμίσῃ αὐτὴ ἡ γύμναση. Μπορεῖ νὰ βρεθῆ μπροστά σου κανένα στρογγυλὸ παιχνιδάκι, και τότες προφταίνεις και τὸ πετάς στοῦ Βεζίρη σου τὸ κεφάλι.

Ἄκουσα και πῶς ἀγαπᾶς νὰ κάνῃς πολλές δουλειές ἀπατός σου. Νὰ κάμῃς και μιὰν ἄλλη δουλειά. Νὰ πᾶς και νὰ βρῆς τίς καρδιές πού στενά ζουν, — ἄχι μέσα στὴν Πόλη, ἐκεῖ πολλές δὲ θὰ βρῆς. Νὰ σύρῃς στὰ τέσσερα πέρατα τοῦ μεγάλου σου Κράτους, τελώνιο νὰ γείνῃς και νὰ μῆς στὰ βελούτερα φυλλοκάρδια τους, και νὰ μαζέψῃς τίς εὐκὲς πού σοῦ δίνουν κρυφὰ ἐκεῖ μέσα.

Ὁ κακὸς ὁ κόσμος θέλει νὰ πῆ πῶς εἶσαι και φοβητάρης. Ὅσο φοβητάρης κι ἂν εἶται, τὰ σκλαβόπουλα σὲ ξεπεροῦν κ' ἔννοια σου. Ἐσὺ δὲ φοβᾶσαι τὴ μπόμπα τους, αὐτοὶ φοβοῦνται τὸν ἴσκιό σου.

Ἄνισως και φοβᾶσαι Ἀρμένηδες, δὲν ἔχω νὰ πῶ. Μὰ τὴν τέχνη τὴν ξέρεις. Τοὺς Ἀρμένηδες τοὺς δίνεις αὐριο τὴν Ἀρμενία και βρίσκεις χουζούρι. Πρῶτὴν φορά δὲν εἶναι πού ἀνκπαύσῃς ἔτσι. Μζυροβουινῶτες, Ρουμοῦνοι, Βουλγάροι, Σέρβοι: ὅλοι πῆραν τὸ δικὸ τους και σ' ἄφησαν ἡτύχο Σοῦ πῆραμε και μεῖς δυὸ τρεῖς πέτρες. Μὰ τὸ πιώτερο τὸ Ρωμαῖκό εἶναι μαζί σου.

Βλέπω και σουφέρνεις. Πῆρες πάλι τὸ χουλιάρι στὸ χέρι σου. Μὴν ξεχνᾶς ὅμως πῶς ἔχουμε και μερικές μικρούτσικες σφίγγες. Αὐτές θὰ βοῖζουν κάποτες γύρω στ' αὐτιά σου, και κανέναν, μῆτε ὁ μεγαλύτερός σου ὁ διαφεντευτής, δὲ θὰ μπορῆ νὰ τίς πιάσῃ.

Αὐτές οἱ σφίγγες εἶναι ψυχές. Τὴν ψυχὴ δὲν τὴν πιάνεις, ὅσο φιλὰ δίχτυα κι ἂν στήσῃς. Ρώτιζε τὴν πρὶο τετραπέρατο σουβουλάτορά σου ἂν ἔπιασε ποτὲ σκλάβο πού νᾶχῃ πιεσμένη και τὴν ψυχὴ του, τὸ νοῦ του. Μὲ τί λογῆς ἀλυσίδες νὰ δέσῃ τὸ νοῦ, τὴν ἰδέα; Ἄν ἡ ἰδέα ἔχῃ μέσα της φωτιὰ και μπαρούτι, τὸ πολὺ νὰ τὸ μυριστῆ ὁ φίλος και νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι πού τίς γεννάει. Μὰ πού νὰ κόψῃ και τὴν ἰδέα! Αὐτὴ ζῆ και μεγαλώνει και σκορπιέται: σὶν τὸν ὑδράργυρο, και πάλι μαζώνεται, και πάλι σκορπιέται, και τρέχει και χύνεται μέσα σὲ χίλιες τρύπες πού τὸ δαχτυλάκι του δὲν μπορεῖ νὰ χωρήσῃ.

Χίλιες φορές εἶχαν ἀφορμὴ νὰ τὴ σπουδάζουν, κ' οἱ παπποῦδες σου, κ' οἱ πατέρες σου, κ' ἡ ἀρετή σου ἀκόμα, τὴν τρομερὴ τὴ δύναμη αὐτῆς τῆς μικρούτσικης σφίγγας, κι ἀκόμα θαρρῶ πῶς δὲν τὴν καλονοῖῶθει ὁ νοῦς σου. Καί γιὰ νὰ τὴν καλονοῖσῃ, ἔλα νὰ σοῦ καθίσω αὐτὸ τὸ στερνὸ μου τὸ κεντρί, νὰ τρίβῃς κατόπι τὸ μάγουλό σου και νὰ μὲ θυμᾶσαι:

Σὰ σκορπιστῆ αὐτὴ ἡ ἰδέα, πού τὴ λέν κάτι πού δὲ σοῦ τὸ φανερώνω νὰ μὴ σοῦ κατέβῃ και ξαφνικό, ἀρχίζει κι ἀνάθει μεγάλη φλόγα μέσα στὶς τυραννισμένες καρδιές, πού ὅσο τὴ φυσάεις, τόσο μεγαλώνει ἐκεῖνη. Κι ἀλλοίμονο τότε στὸν τύραννο, στοὺς παρατυράνους και στὰ τυραννόπουλα. Ἐνας ἓνας θὰ πέφτουνε σὰν τσουρουφλιασμένες μύγες στὴ φωτιὰ και θὰ καίγονται. Και σὰν καίγονε, και ξεβρωμῆτῃ ὁ κόσμος, τότες πέφτει οὐράνια βροχὴ ἀπὸ πάνω, και σβύνει ἡ φωτιὰ, και φυτρώνει χορτάρι, και πρασινίζει ὁ κόσμος, και γίνεται χαρὰ Θεοῦ, κ' ἔρχονται οἱ γραμματισμένοι

και γράφουν ἱστορίες, τί λογῆς πῆγε μιὰ φορά ἓνας Μεγάλος Τύραννος νὰ σβύσῃ μιὰ μεγάλη φωτιὰ, και τσουρουφλιστῆκαν τὰ φτερά του, κ' ἔπεσε μέσα, και χάθηκε ἀπὸ τὸν κόσμο μιὰ γιὰ πάντα, και κείνος, κ' οἱ παρατυράννοι, και τὰ μικρὰ τυραννόπουλα.

(1896)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Σ Α Δ Ω Μ Η

Στὸν κ. Παῦλο Νιωβᾶνα

...Φόρεσα στὴν ψυχὴ μου τοιγάνικο φουστάνι παρδολό, και τὰ κατάμαυρα μαλλιά της, τὰ σγουρά, ἀφισὰ της τα ἐπέλεκα στὶς γδυμένες της πλάτες... Μὲ ρό'α πορφυρὰ στόλισα τὸ κεφάλι της και τὰ στήθια της τὰ σφιχτόσαρκά... Και τὰ μπράτσια της τ' ἀπαλὰ μὲ βραχιόλια μπρούτζινα τᾶζωσα... Και ντέφια και κρόταλα γιὰ νὰ κρατῆ τὸ ρυθμὸ τοῦ χοροῦ ἔδωσά της και τὴν ἔστειλα στὸ ξεφάντωμα... Κ' εἶτανε ὁμορφότατη, ἔτσι ντυμένη, ἡ ψυχὴ μου και τὴν καμαρώνω, και τὴ χαίρομαι ἐγὼ!

...Τὸ γέλο της κρυσταλλένο και δυνατὸ, ξεχύνεται θεοτέρελλο πάνω ἀπ' ὀφθαλμοὺς τοῦ ξεφρενιασμένου δργίασμα, και, ἂ μάτια της, τὰ μεῖ'αλα παιδιόστικα μάτια της, φλόγες σκορποῦνε γύρω τους και χάδια... Ἐαπλωμένη τὴ βλέπω νᾶκούει προσεχτικὴ και χαμογελοῦσα τὰ λόγια πού ψιθυρίζουνε ἀνυπόμονοι πόθοι, στὴ μάισσα μελαχρινὴ της ὁμορφάδα! Κ' εὐτυχισμένη ἀφονκράζομαι τὸν ἔμνο τὸ Διονυσιακὸ πού γλυκόλαλη κ' ἐρωτικὴ ψέλνει στὴν χαρὰ τῆς Ζήσης! Ὁρμητικὸς κι ἀνυπόταχος ὁ πόθος της Ἠδονῆς χαϊδεύει ἀλαφρὰ τὰ βαρεῖά της βλέφαρα και γελᾷ κρατώντας ἔχειλο τὸ ποιητὴ της χαρᾶς!... Ὁλο, ὅλο θὰ τὸ στραγγίσουνε τὰ κατακόκκινα χεῖλη της σὲ λόγο!... Μεγάλο Πανηγύρι!...

Ἡ ψυχὴ μου ἀπόψε, μὲς στὸ μεθύσι τὸ μεγάλο τῆς Ἠδονῆς ὀλόγυμνη θὰ χορεύει τὸ χορὸ τῶν «Ἐπιτὰ πέπλων» μπρὸς τὸν Κοσμοκράτορα τὸν Πόνιο!.. Μπρὸς τὸν παλιὸ της Ἀφέντη και Δεπότη!..

II

Συνθροπὸς κι ἀμίλητος Ἐκεῖνος. Σὰν ἄρχοντας μῆτρε και κᾶθισε... Στὴ μορφή του τίποτε δὲ μαρ-

— Εὐχαρίστως, ἀγαπημένη μου, δὲν εἶμαι ξένη. Μεταξὺ μας δὲν πρέπει νὰ κοιτάζονται αὐτά: νὰ κάμεις τὴ δουλειὰ σου νὰ μὴν ἐνοχληθῆς καθόλου, καθόλου!

Αὐτὰ ὅλα τὰ λόγια μοῦ τᾶλεγε μὲ ζωηράδα χαρούμενη σὰ νᾶταν πολὺ εὐχαριστημένη πού θᾶφευγα. Ἡ φωνὴ της εἶχε κείνον τὸν παράξενο ἦχο πού ἔχει ἡ φωνὴ μας κάποτε σὰ μιλοῦμε ἐνῶ σκεφτόμαστε ἄλλη πολὺ εὐχάριστα πρᾶματα. Εἶτανε διαχυτικὴ και γελαστή και μοῦ φάνηκε πῶς λίγο λίγο ἤθελε νὰ σηκωθῆ και νὰ πηδῆσει ἀπὸ τὴ χαρὰ της σὰν τὰ παιδιά.

Ὁ Λῶρης εἶχε σηκωθῆ τώρα και περπατοῦσε. Φαινόταν πῶς ἀνυπομονοῦσε κι αὐτὸς νὰ φύγῃ και εἶχε σηκωθῆ γιὰ νὰ μὲ παρασύρει κ' ἐμένα νὰ σηκωθῶ — ὅπως κάνομε πάντα σὰ θέλομε νὰ διώξομε κανέναν ὄχληρὸ ἐπισκέπτη. Σηκωνόμαστε και περπατοῦμε κ' ἰ συνήθως παίρνουμε τὸ δρόμο τῆς πόρτας ἀπόπου θὰ βγεῖ...

Γέλασα γι' αὐτὸ.

— Λοιπὸν θὰ συχωρήσετε, ναί;....

31 Αὐγούστου

Σήμερα βγήκα δέξω. Βιζιτες πού εἶχα κειρούς

νὰ κάμω και τίς εἶχα ξεχάσει τίς θυμήθηκα σὴ μερα. Πρῶτα-πρῶτα πῆγα στὴν Ἐλένη τὴ φιλενάδα μου. Μὲ ὑποδέχτηκε μὲ ξεχωριστὴ περιποίηση και μοῦπε πῶς ἀδίχως ἄλλο κάτι τι πολὺ σοβαρὸ θὰ γενεῖ στὸν κόσμο γιὰ νὰ τᾶποφκίσω ἐγὼ νὰ πάω ἐπίτι της».

— Ναί, ναί: κάτι τι πολὺ σοβαρὸ θὰ συμβεῖ, τῆς ἀποκρίθηκα συλλογισμένα και μὲ κοίταζε ξαφνισμένη μὲ τὸν τόνο πού τὰ εἶπ' αὐτά.

Εἶχε κι ἄλλες ἐπισκέψεις κ' ἐγὼ εὐχαριστήθηκα πού πέρασε ἡ ὥρα μὲ τὴ συντροφιὰ.

Δυὸ κυρίες κοντὰ μου κουβεντιάζαν γιὰ τὰ μωρουδιακά τοῦ παιδιοῦ μίξ ἄλλης.

— Δὲ φαντάζεστε, madame, τί πολυτέλεια! Ὅλα εἶναι ἀπὸ βαλανεσιέν νταντέλες και κεντήματα μεγάλης ἀξίας!

— Μὰ ποιὸς εἶτανε ὁ νουὸς, ξέρετε;

— Ὁ κ. Σκρῆς: τὸν γνωρίζετε; Ὁ τραπεζιτῆς ἐκεῖνος ὁ πλουσιώτατος.

— Ἄ, ξέρω τώρα. Ἐκεῖνος πού μένει στὸ ξενοδοχεῖο τῆς Γαλλίας και συνοδεύει πάντα μιὰ κομψότατη κυρία.

— Ναί, ναί: ἐκεῖνος ἀκριβῶς.

— Μὰ εἰδατε, νᾶκούσω πῶς αὐτὴ ἡ κυρία εἶταν

μιὰ γυναίκα... τέλος πάντων... και τὴ συνάντησε μιὰ βραδιά κ' εὐτὸς τὴν ἄλλη μερα τὴν πῆρε στὸ σπίτι του; Καί τὴ λατρεύει!

— Εἶναι ὁμορφῆ; ρώτησε μιὰ ἀσκημη.

Τώρα ἡ συζήτηση εἶχε ξαπλωθῆ σ' ὅλη τὴ σάλα κι ὅλες οἱ γυναίκες κουβεντιάζανε μ' ἐνδιαφέρο γι' αὐτὴ.

— Ὁμορφῆ;... Ἐκαμε μιὰ μ' ἐκφραση λίγο εἰρωνικὴ, σὰ νᾶθελε νὰ γελάσει τὴν ἄλλη μὲ τὴν ἀφίλειά της. Εἶναι ἀνάγκη, νομίζετε, νᾶναι ὁμορφῆ μιὰ γυναίκα γιὰ νὰ τὸν ξετρελλάνει τὸν ἄντρα; (Μήπως ἐσὺ πού ρωτᾶς εἶσαι ὁμορφῆ; Κι ὅμως ὁ ἄντρας σου σὲ πῆρε δίχως προῖκα και τὸν τραβᾶς ἀπὸ τὴ μύτη τῶρα.)

— Αὐτές οἱ γυναίκες εἶναι οἱ τυχερές! Μὰ τὸ Θεὸ, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο δὲν ξέρει κανεὶς πᾶ τί εἶναι σωστό! Πρόστεσε μιὰ ἄλλη περιφημὴ γιὰ τὰ καμώματά της και ἠσφώνησε μαζί της μιὰ γεροντοκόρη πού δὲν κατόρθωσε νὰ τραβῆσει ποτὲ οὔτε διαβατάρικα τᾶντρίκια βλέμματα πᾶνου της.

Ἄλλη παρέκει θάμαζε τίς τουαλέτες πού βάζει ἡ κυρία... Και πρὸ πάντων μιὰ ρόζ πούφερε τῶρα ἀπὸ τὴ Βιέννη.

— Ἐκεῖνη δᾶ, ὅλο εἶται ντύνεται. Πάντα ἀπέξω-

τυρούσε στοχασμό κανένα!... Ήρεμα κοίταζε τους χαροκόπους, διακριτικά σβύνοντας το χαμογέλιο πού, περιγελαστικό, πότε-πότε διάβαινε από το χλωμό του σφιγμένο στόμα.

III

Φωνές και βουϊτό και γέλια άντηχούσανε στη σάλα.

Το ξεφάντωμα έφτανε στο κατακόρυφο! Άντρες και γυναίκες μεθυμένοι κραυγαλούσανε.

Κ' είχε αποκάμει η Χερσά τὰ κερνά κ' η Ήδονη κορμιά να κουράζει κ' οι Πόθοι άνίκανοι ήσαν πιά κι αέτοι να δυναμώσουν τὰ χαλαρωμένα ιεθρα!

Και παρουσιάστηκε η ψυχή μου στο Μεγάλο της Κλεωμένο, σκεπασμένη τους «έπιτά πέπλους» και τους άντικρυσσε περιφρονητικά κι αυθάδικα!

Σκλάβια του λευτερωμένη, θά χόρευε τώρα μπροστά του τον παράφορο χορό της Ήδονης! Νικήτρα του θά τον περιπαίξε, ρήχροντάς του ένα ένα τους πέπλους της στα πόδια του! Τὰ νιάτα της δὲ θά καταλυούτανε πιά ανώφελα στην άγκυλιά του την παγωμένη... Τὸ Κάστρο τὸ άπάτητο κουρσεύτηκε κ' η Δεσμώτησσα έφυγε και πάει πασίχαρη για της Ζωής τ' άμαρτωλά ξενύχια και τὰ γλένια!..

Και χόρευε, και χόρευε η ψυχή μου μεθυσμένη δ τοῦ χοροῦ τῆ ζάλη και τις έπιθυμίες πὸν ξυπνούσανε αΐθιασσες στο έμα της... κι δλοένα κι πέπλοι πέφτανε, και φαίνονταν σιγά-σιγά τὸ πανώριό της τὸ κορμί, δλο φρικιάση έρωτική και πόθους πύρινους!... Κ' έχόρευε, κ' έχόρευε η ψυχή μου μεθυσμένη, ὡς διου πὸν η μουσική σὰ χάδι άπαλώτατο σιγά σιγά ξεφύχισε σ' έρωτικό αναστέναγμα... κ' έγιναν οι κινήσεις της άργες και κουρασμένες. Τὰ χέρια της δὲν είχανε τὴ δύναμη νὰ εἰξνε τον δ-στερνὸ τον πέπλο...

Στὴ σάλα φωνὴ δὲν άντηχούσε πιά! Οι λάμπες είχανε σβύσει...

Κι διαν λιπόθυμη η ψυχή μου γύρευε κάποιον νάκουμπήσει, δ Πόνο: τὴ δέχτηκε στὴν άγκυλιά του, χ μογελώντας τὸ Μεγάλο του εἰρωνικό χαμόγελο.

Κάστρο (τῆς Κρήτης).

ΓΑΛΑΤΕΙΑ Σ. ΑΛΕΞΙΟΥ

φέρνει τὰ φορέματά της.

Θαρρεῖς άκοχε πὸς γίνεται πὸν κομψὴ σὰν τὰ ράφει στο ἔξωτερό: Νὰ σὰς πῶ, ποτέ μου δὲν εἶχ' αὐτὴ τὴν άνιηρία. Κουτίζου-ε τὸ διπλό και καμιὰ φορά, ἢ πὸν χάνονται δλοτέλα, ἢ πὸν λαβαίνει κανεὶς κάτι πράματα πὸν δὲ β-ζούνται. Έγὼ τὸπαιχ μιά φορά κ' ἀπὸ τότε έκαμα ὄρκο! Δὲ βρκειστε. Έδὼ βρσκουμαι και πάλι δὲ μένω εὐχαριστημένη, κι ἀπόξω θὰ βάλω φόρεμα νὰ μ' ἀρέσει! Έπειτα, αὐτὰ πάλι εἶναι γούστα. Έσως εἰκείνη νὰ μένει εὐχαριστημένη. Πρόστεσε χαμογελώντας εὐγενικά, για νὰ μὴν περ-σει στις άλλες ἢ ἰδέα πὸς θελεῖ νὰ κατηγορήσει οὐτέσ πὸν ραβουνε στο Παρίσι τις τουκλέτες τους.

Ένας κύριος: με πλησίασε και με ρώτησε γικτί δὲ μιλῶ κ' εἰγὼ. Κάποιος κυρία, βλέποντας στο δρόμο, εἶπε ἄξαφνα: «Η κ Παρίση περνούσε τώρα ἀπὸ δὼ Τί ὄμορφη πὸν εἶναι! (Η Μαίρη: και πὸν πηγαίνει σήμερα και πὸς μπερὲ και συλλογεται ἄλλο τίποτε γῶρικ ἀπὸ τὴν αὐριανὴ μέρα!) Η ἔδω κυρία ξαναἴτε πάλι: «Η καμμένη διαρκῶς μένει μοναχὴ. Ο άντρας της δὲ ο λείπει. Έχει, λένε, πολλές ὑπεθέσεις στη Γερμανα.

- Παντα μοναχὴ, ἀλήθεια - εἶπε ἢ Ἐλένη

ΓΡΑΦΕΣ ΛΙΓΟΛΟΓΕΣ*

Δ'

ΠΟΛΗ, 20 τού Μαγιοῦ 908

Τὸ μεσημέρι έφαγα στοῦ Τοκκτιλὸν με κάπιο φίλο μου. Πλάι μας τρώγανε δυὸ Βουργαροι αξιωματικοὶ σταλμένοι εἰδὼ για ὑπάλληλοι τάχ κτῆς Βουργάρικης Έξαρχείας. Ο ένας ἀψηλός, άντρου λιακας, ὁ άλλος κοντούλης, κὲ γιομάτος πονηριά. Τρώγοντας κουβεντιάζαμε. Λέω τῷ φίλου μου:

- Νιώθω ἕνα βουργάρικο αὐτὶ νὰ μὲ γαργαλάει τὸ σβέρκο και μίλα σιγανώτερα.

- Μπα! μὲ ἀποκρίνεται γελώντας ὁ φίλος μου. Για τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα μιλάμε!

Και γυρίσαμε στο γλωσσικὸ ζήτημα κάπια κουβέντα μας σκετική με τὰ Μακεδονικά. Κι ὁ σβέρκος μου λευτερώθηκε ἀπὸ τὸ ζυγὸ τοῦ βουργάρικου αὐτιου.

Τὸ δειλινὸ ξαπλωμένος στο κρεβάτι μου ἔβλεπα άντικρὺ, πέρ' ἀπὸ τὸν Κερκτιο, νάπλύνεται τὸ ἄρχατο Βυζάντιο. Ὁρες τὸβλεπα, τὸ μελετούσα σὰ σὲ άνοιχτὸ βιβλίο και πότε δακρίζα και πότε γιομίζα ἔλπίδες. Νά, και τὸ Πατριαρχεῖο μας πὸν ὑψώνεται στο Φανάρι. Συμπάθα με, μὰ δίχως νὰν τὸ θέλω, κὲ πὸν αναθυμώμουνα διάφορα ἱστορικὰ γεγονότα βλέποντάς το, άνειξα τὴν ἀπαλάμη μου, ὄχι βίβαια για νὰν τὸ χαιρετήσω.

...Τὴν Πολιτεία δυὸ λάμες τὴ ρημάζουνε, ἢ λύσσα τῷ κολόγερο, τοῦ δάσκαλου ἢ μαρία.

«Ο,τι κακὸ έκαμε ὁ δάσκαλος, στο Γ. νος, ἄλλο τόσο, ἴσως και μεγαλύτερο, έκαμε κι ὁ κολόγερος. Νά, λοιπὸν κι ἄλλη μὲν φορὰ...

Ε'

Μὲ ἴδια μερομηνία

Και δεύτερη λιγὸλογὴ σήμερα. Θὲ τῷ πῶ κατ' χαρακτηριστικὸ πὸν εἶδα χτέσ κάτου, στο Γαλατά, και πὸν εἶναι ἄρκετὸ νὰ σὲ μπάσει στ' ἄδουτα τῆς τρομοκρατίας πὸν βασιλεύει δὼ.

Χαζεύαμε δυὸ τρεῖς φίλοι - εἴταν πάνου κάτου 5 ἢ ὄρα - στο μεγάλο γυφύρι, δυτας βλέπουμε νὰ περνάει, τρεβώντας πρὸς τὴ Σταμπουλ, κάπια ἄ*

* Η άρχή του στον αριθ. 341.

μαξα, Βιτώρια, πολυτελέστατη και κλειστή. Τὴν πρόσεξα.

- Κάπιος τοῦ Παλατιοῦ, μὲν λένε, θάναῖ μέσα...

- Κανένας πρίγκηπας...

- Και γιατὶ δὲν τονὲ χαιρετᾶνε;

- Τί λῆς, χριστιανέ μου;

Και ξακολούθησε ὁ ένας σιγαλόφωνος:

- Νά, εἰγὼ γνωρίζω πολυκαλά τὸ Διαδόχο, τὸ Ρεσάτ Έφέντη, κι ὄμως ἄν άντικρύσω τὴν ἄμαξά του στο δρόμο θὰν τὸ στρίψω στὴ στιγμή ἢ θὰ καμωθῶ πὸς σρουγγίζω τὴ μύτη μου. Νὰν τονὲ χαιρετήσω δὲν μπορῶ. Ἄ μὲ δει κανένας σπιούνος, κ' εἶναι γιομάτος οἱ δρόμοι ἀπ' αὐτέσ τις ὄχιές, νὰν τονὲ χαιρετῶ, θὰν τὸ ἀναφέρει ἀμέσως στο Γιλντιζ και τρέχα γύρευε! Νὰ μὴν τονὲ χαιρετήσω πάλι, σὰ ζόρικο τὸ πράμα. Ἄυριο μεθαύριο θὰ γενεῖ Σουλτάνος και σὰν Τοβρκος πύδναι θὰν τὸ θυμᾶται πὸς δὲν τονὲ χαιρετήσα. «Ο,τι δὲν πάθω ἀπὸ τὸ Χαμίτ, θὰν τὸ πάθω ἀπὸ τὸ Ρεσάτ... Δὲν τους φασκελώνεις!... Ζωὴ τὴ λῆς κι αὐτὴ!

Η κατασκοπεῖα εἰδὼ, ἢ σπιουνιά, βρσκεται στὴ δόξα της. Ὅλοι κατασκοπεύουν, άντρες, γυναίκες, παιδιὰ. Η ἀδερφὴ τὸν ἀδερφὸ, ὁ γιὸς τὸν πατέρα, ἢ δούλα τὴν κυρά - ἄκουα και κοκότες, λέν, έχει σκερπίσει τὸ Γιλντιζ στα μεγάλα κέντρα για νὰ κατασκοπεύουν τους ἐπίσημους Τουρκλάδες! Ὁ χαφτιές, ὁ κατασκοπος δηλ., δὲ θεωρεῖται ἀτιμωτικὸ ἐπάγγελμα κάθε ἄλλο. Ένα ἐπάγγελμα κι αὐτὸ, μὲ δημόσια θέση, σὰν τις άλλες. Θυμάμαι πέρσι ἕνα δειλινὸ στὴν Πρίγκηπο. Μὰς φιλοξενοῦσε ὁ κ. Φ. στο παραδεδένιο ζοχικό του. Ὑστερ' ἀπὸ τὸ φαί, εἶχαμε κατεβεῖ κάτου στο ἀκροθαλάσσι, και ξαπλωμένοι στον ἡσικιο, κάτου ἀπὸ τὰ δλοδρόσα τσάμια, κουβεντιάζαμε για χίλια δυὸ πράματα. Πλαῖ ἀπὸ τὸ ζοχικὸ τοῦ κ. Φ. ὑψανότουσε μὲ βίλλα δνειρο.

- Καπιανὸς μεγιστάνη θάναῖ! εἶπα με θυμασμο.

- Ναι, μὲ ἀποκριθήκανε, εἶναι τοῦ ἀρχι-σπιούνου τοῦ Γιλντιζ!

«Ὅσο φυσικὰ κι ἄ μὲ τὸπανε, άνκτριχίκα.

- Κκλή γειτονιά! εἶπα.

- Ναι, δὲν εἶναι κακὸς ἄθρωπος!

Νάναῖ ἀρχικκτάσκοπος τοῦ Γιλντιζ και νὰ μὴν εἶναι κακὸς ἄθρωπος! Αὐτὰ τὰ παραξένα μοναχὰ εἰδὼ μπερὲς νὰν τὰκούσεις!

κι ὄμως π τὲ κανεὶ δὲ βεβήηκε νὰ τὴν κατηγορήσει στο πκρχαικρό. Ἄλήθεια εἶναι τύπος ἀρετῆς ἢ κ. Παρίση!

- Πολὺ φίλη μου, παραπολὺ φίλη μου, ἀποκρίθηκα με νευρικὴ ζωρογητα πὸν δὲ μπόρεσα νὰ κρητήτω.

- Φοβηθήκατε μήπως κανεὶς τομῆται νὰ τῆς πετ κακὸ και βιαστήκατε νὰ τὸν ἐμποδίσετε; με ρώτησε χαλογελώντας ὁ ἴδιος κύριος, πολὺ δικαιολογημένα.

Νὰ φοβηθῶ; καθόλου! Δὲν πιστεύω νὰ βρεθεῖ κανεὶς ἱκανὸς νὰ τὴν κακολογήται τὴ Μαίρη. (Κανεὶς ἄλλος ἀπὸ μένα δὲ ἔχει ποτὲ τὸ δικαίωμα νὰ τὴν κακολογήσει τὴ Μαίρη, γιατι κανεὶς ἀπ' ὄλους σας δὲν ἔξερει πὸν εἰγὼ ἄυριο θὰ τὴν ἔχω σπῆτι μου μ' ἕ αν άντρα. Ὅλοι σας τὴ θαρρεῖτε ρρόνιμη, γιατὶ δὲ μπερὲ νὰ ξερετε τί έχει στὴν ψυχή της, ἴσως και σὰς κανεὶς δὲ μπερὲ νὰ καταλαβῆ τί συλλογέστε. Φκνταζουμαι πὸν θάναίγατε τὰ μάτια σας και ταῦτια σας και τί ἠδονὴ θὰ χυνόταν στο πρόσωπα σας, ἄν εἰγὼ ἠθελα τὴν νὰ σας πῶ κάπια λόγια. «Η διαγωγή της Μαίρης εἶναι πρότυπο. Γιατὶ δὲν ξέρετε τίποτε, τὸ λέγε και κάνετε πὸν τὴ θαμάζετε ἄν ὄμως εἴτανε δ λκτα

νὰ σὰς μιλήσω γι' αὐτὴ, θὰ β έπαμε πὸς θὰ κάνατε. Ἐὰ μὲ περικυκλώνατε σὰν τις μέλισσες και θὰ βουζίκατε γύρω μου, νὰ μὲ ξαναρωτᾶτε ἄν ξέρω κι ἄλλα πράματα. Κκμμά σας δὲ θὰ σιωποῦσε και δὲ θάμνε εὐγενικά κι ἄδιαφορη, γιατὶ εἰδὼ ἀπὸ τὴ μὲ μεριά δείχνετε πὸς τὴ θαμάζετε, ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ σιχαίνετε γιατὶ δὲν τῆς λῆει κι αὐτηνῆς ὁ κόσμος ὄ,τι λῆει και για σὰς. Σὰς ξέρω, σὰς ξέρω. Μὰ εἰγὼ ὄμως δὲ μιλῶ, γιατὶ ἄ μιλοῦσα δὲ θὰ τὴν κατηγοροῦνα πὸς έχει ἐρωμένο, εἰγὼ! Ἐὰ σὰς φάναξα μόνον ἀπελπισμένα με τοῦ θανάτου τὴν ἄγωνία στὴν ψυχή μου: «Αὐτὴν τὴ βλέπετε: Ἄυριο θάβηκε στο σπῆτι μου! Τῆς πκραχώρησα τὸ κρεβάτι μου και τὸν ἐρωμένο μου! Τὸν ἐρωμένο μου πὸν ἄγαπῶ και τρελλαινῶμαι γι' αὐτόν. Μὰ σεις δὲ θὰ μὲ καταλαβῆνατε, θὰ μὲ κοιτάζετε μόνον και θὰ βλεπα στα μάτια σας δλη τὴ χυδαία βλακεία πὸν σὰς χαρακτηρῆζει σ' αὐτὰ!)

Μὰ τί λένε τὴν τῶρα; Φαίνονται δλες ἀπορορημένες: στὴ συζήτηση. Τὰ ἐπιπλα έμειναν κι ἄκουαν κι αὐτὰ. Μικ Ἄροδίτη τῆς Μήλου στο βᾶθος της, έσκυβε χαμογελαστὴ κι ἄκουε. Κάτι μικροὶ Έρωτες δλόγουντο πὸν παίζανε γύρω σ' ἕνα βαζο με τὰ ρόδα, εἶχανε διακόψει τὰ παιχνίδια τους και δὲν

Αλοίμονο! Για να χτίσει αυτός ο καλός & θρωπος μια τέττα βίλλα, για να ζει με μια τόση άρχοντιά, πόσοι άθωοι, καταγγεμένοι από δαύτονε κι από τὰ όργανά του, δὲ θὰ κάμανε βουτιά στο Βόσπορο και δὲ θὰ γευτήκωνε τίς γλύκες τῆς έξορίας! Καλά έπιτέλους ή πολιτική και κυβερνητική έξαχρείωση στην Τουρκία. Μά τὸ Γιαντίζ, με τούς χαφτιάδες του, δούλεψε θορρῶ καλά και για τὴν κοινωνική έξαχρείωση.

ΣΤ'.

21 του Μαγιοῦ, πρωῒ

Σου μίλησα κι άλλοτες για τὸ Θανάση. Θὰ σοῦ μιλήσω για δαύτονε κι άλλες, πολλές φορές. Εἶν' ένας περιέργος τύπος που μοῦκαμε βαθιά έντύπωση, Πήγα χτίς στις 4 στοῦ γιατροῦ. Ὁ γιατρός έλειπε από προχτές στο νησί, τόξεσα, μά βρήκα τὸν υπερέτη του τὸ Θανάση και γι' αὐτόνε ἴσια ἴσια πήγα. Ὁ Θανάσης είναι ἴσαμε τριάντα χρονῶνε, γίγαντας στο κορμί και στην ψυχή και δημοτικιστής φανατικώτατος.

Μὲ δέχτηκε στην τραπεζαρία, έφερε δυό μπουκάλες μπύρα και—τὸ θερίο!—ένα μά:σο χειρόγραφο κι άρχινισε να μεῦ διαβάζει τὸ δράμα του!...

Πῶς τὸ λένε τὸ δράμα του, δὲ θυμάμαι τώρα. Θυμάμαι μοναχά πῶς τὸ κύριο πρόσωπο λέγεται Βυθογόριος και συβολίζει τὴν ἔθνική ψυχή που κατεβαίνει στους βυθοῦς τῆς παράδεισης και γυρίζει φέρνοντάς μας ὅ,τι χρήσιμο ή ἔθνικὸ ανασέρνει απ' αὐτούς Αἰ, δὲν είναι μοναδικὸ τὸ σύβολο;—Μά και τὸνομα τί χαρακτηριστικὸ!

Τὸ δράμα του είναι έξω φρενῶν, άτεχνο, φλόαρο, μπόσικο σὲ πολλές μεριές, μά έχει σκηνές σκρόπιες δῶ και κει ἀληθινὰ Σαιξπηρίαιες κ' έχει κομάτια, λυρικά ἴδιως, που σὲ κάνουν και βγάζεις με σεβασμὸ τὸ καπέλλο σου.

Τὸν ἔβαλα κ' ἔγραψε με τὸ χέρι του και με τὴν άνορθογραφία του, σὲ τῷτο δῶ τὸ καρνεδάκι ένα τραγούδι από τὸ δράμα του:

Κρίμα σὰ τόσα κάλλη σου,
κρίμα στην δημοφιλία σου,
σὲ είδαν τὰ παιδιὰ σου
Τούρκα, Ἅγια Σοφία.

Τὰ σημαντρά σου δάσσα-ε,
πουλήσαν τίς καμπάνες

οἱ Γεμισαραγάδες
για χύση του χαλκιά.

Κρικέλια γίναν και χτυποῦν
κουφά, κουφά σὲ τὴ θύρα,—
με κλάφες λέν τὴ μοῦρα...
—ᾠ, τί ταπεινωσιά!

Δὲν ξέρω πῶς μου φανήκανε κείνη τὴ στιγμή τοῦτ' οἱ στίχοι. Εἶμουνε ξαπλωμένος στο ντιβάνι άντικρύ μου, από τὸ άνοιχτὸ παράθυρο, έβλεπα τούς μινιαρέδες τῆς Ἅγιης Σοφίας. Άκουγα ένα ραγιά να τραγουδάει, έστώντας και σ' άτεχνους στίχους με δυνάτη και γιομάτη φωνή τούς πόθους τῆς Φυλῆς—αἰ, κείνη ή στιγμή κάτι είτανε για μένα!...

Ὁ Θανάσης δὲν είναι υπερέτης του σπιτιοῦ· είναι υπερέτης του γιατροῦ, ένα είδος βοηθός του. Ἀπὸ δεκατέσσερα χρόνια βρίσκεται σιμά του και τονὲ βοηθάει, καθώς λέει, και στις έγχειρήσεις...

— Μπρὲ Θανάση, του είπα, έγινες και γιατρός;

— Ὁ,τι θέλησα έγινα, μου άποκριθηκε. Ὁρθογραφία μοναχά δὲ θέλησα να μάθω, γι' αὐτὸ και δὲν έμαθα!

Ἐχει διαβάξει και καλοχωνέψει τόσα και τόσα που όντας σοῦ μιλάει ξεγελιέσαι και θαρρείς πῶς κουθεντιάζεις με μορφωμένο ἄθροπο. Και μηγαρίς δὲν είναι μορφωμένος, δὲν έχει δηλ. ἀληθινὴ μόρφωση;

Ὅντας φύγαμε από τὸ σπίτι...—Μά τὰ παρακάτου, άφισε να σοῦ τὰ πῶ στην ἄλλη μου λιγὸ λογη.

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΟΝΕΙΡΟΥ ΠΕΡΑΣΜΑ

Στου Μάη τὸ δειλὸ τὸ ξανθὸ σ' άντίκρουσα πὸν πέρναγες

Κ' έντός μου γλυκοχάραξεν ή δέηση κ' ή λατρεία.
Τώρα, ποιά τάχα δύναμη μου φέρνει τὴν εικόνα σου,
Τώρα, πὸν μόνος περπατῶ κι άργά στην ερημία;

Πόσες φορές με μάγεψαν τὰ μουσικὰ τὰ φέματα,
Πόσες φορές με τρόμαξεν ή φόνισσα ή Ἄλήθεια.
Για τοῦτο μείνε ὡς διάβηκες και μὴν ἐρῶης, ὦ ἀγύριση!

Σὰν τὰ παλιὰ θὰ σάραπῶ πὸν σβύσαν παραμύθια ..

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ
Για τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Για τίς Ἐπαρχίες Δρ.
Για τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Για τίς επαρχίες δεχόμεστε και τρίμηνας(2 Δρ. τὴν τριμηνία) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής ἂ δὲ στείλει μπροστά τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηροδρόμου Ὁμόνοια), στα βιβλιοπωλεῖα Ἐστίας Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.
Στὰ Χανιά (Κρήτη) στοῦ Σύλλογο ὁ «Σολωμός»

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ Βουλὴ μας—Οἱ ψευτιές του τύπου μας—
Ἡ ἄγνωστος και τὰ ὄργανα—Στενὴ
κ' εὐρεία—Οἱ κοῦρες του κ. Στάη.

ΔΕΝ έγινε άπαρτία τὴ Δευτέρα και τὸ περιμέναμε. Ἐτσι γίνεται ταχτικά όταν είναι να πρωτανοίξει ή Βουλῆ. Οἱ βουλευτάδες μας παίζουν τὸ κρυφτούλι στην Κυβέρνηση, κάνουν τὸ δύσκολο, κωλυσιεργοῦν και τὰ τέττα, για να πιτύχουν τὰ ρουσφετάκια τους. Ἄ δεξιοῦν προθυμία και τρέξουνε με τὸ πρῶτο κάλεσμα, δὲ γίνεται τίποτα. Ἡ Κυβέρνηση κακομαθαίνει δὲν τούς φοβάται· άνάγκη δὲν τούς έχει. Και τότε τί γίνεται; Οἱ ἄδοξοι συμπολίται που καρτεροῦνε μ' άνοιχτὸ τὸ στόμα, πῶς θὰ ἱκανοποιηθοῦν; Κωλυσιεργία λοιπὸν και δά είμαστε! Ὅχι τί; Ναν τὸ πάρει από τὴν ἀρχὴ απόφαση ή Κυβέρνηση πῶς εμεῖς τὴν κρατοῦμε κι ἂ δὲν κάνει τὰ κέφια μας, πάει, χάθη κε!...

Κι αὐτὸ λέγεται ΠΟΛΙΤΙΚΗ, παρακαλοῦμε. Και με τέττα πολιτικὴ καμαρώνουμε και τὸ τελαλάμε από τίς καθημερινές εφημερίδες, δίχως στάλα να ντρεπόμαστε, πῶς κάτι εἴς κάνουμε, πῶς θὰ ξεδουῦμε από τὸν κοιματικὸ βούρκο που καιρούς και χρόνια κυλιοῦμαστε! Ἄλοίμονο, κάθε εὐγενικὰ προσπάθεια, ὅσο δυνατὴ κι ἂν είναι, ξεμυδιενίζεται ὅσο λειτουργεῖ ἔτσι μια τέττα Βουλῆ.

*

ΚΑΠΙΟΣ φίλος μας γράφει από τὴν Πόλη τὰκόλουθα:

ἀκούονταν τὸ γέλιο τους.

— Καλὲ σωπάτε, είναι τελειωμένα πράματα, θὰ τὴν πάρει ἔδωκε τὸ λόγο του.

— Αὐτὸ μά:ς έλειπε· να μὴ τὴν πάρει κίόλας.

— Μὴν τὸ λέ-ε αὐτὸ ἂν τὴν παίρνει, ή κεί πῶς τὴν ἀγαπᾶ κι ἂν δὲν τὴν ἔπαιρνε, κανείς δὲ θάχε να τοῦ ζητήσει τὸ λόγο.

— Και γιατί να μὴ τὴν πάρει; Καλύτερη θὰ έβρισκε; εἶπε πειραγμένη μια μητέρα πουχε τέσσερις κόρες άνύπαντρες, ὅχι γιατί κατὰ βάθος τὸ σκέπτονταν, παρὰ γιατί δὲν ήθελε να περάσει πῶς φτονοῖσε τὸν κόσμο. Ἄν τὴ ρωτοῦσε κανένας χωριστὴ εἰμωνα βέβαιη πῶς θὰ τὴ λέγε: «Χρειαζό ανε ἀκόμη να κάμει πῶς πολλὰ για νάβρει καλύτερη τύχη, έννοια σας κ' ήξερε αὐτὴ τὴν τέχνη και τὸν άρπαξε.»

— Μά γιατί δὲ μιλεῖτε σεις διόλου; μου ξα νάπε ὁ ἴδιος κύριος.

— Μά τί να πῶ; (Δίστανοῦνε τὴν κούραση που έχουμε καποτε σιν. τυραννιζόμενοι από κάποια σκέψη, κατορθώνουμε σιγά σιγά κ' ἀπασχολοῦμαστε μ' ὅ,τι γίνεται γύρω μας, κ' ή ερώτηση αὐτῆς μεῦ δωσε τὴν δουάρεστη έντύπωση σκυντηματίας σὲ στιγμή γλυκοῦ ὕπνου.) Γ. θες να πῶ; πῶς μποροῦ

εἶνὸν να πῶ τίποτε ἄλλο από κείνο που σκέφτομαι; Μά κ' ἐγὼ; Δὲν έχεις κ' ἐγὼ κάποια ἄλλη σκέψη μυστική να σε κυβερνά. για να τραβηχτείς κ' ἐσο παράμερα ὅπως κ' ἐγὼ και να μὴ μιλεῖς; Ὅλες αὐτὲς οἱ γυναίκες δὲν έχουν άλλες σκέψεις στο-νοῦ τους άραγε; Ὅλες αὐτὲς είναι ἀληθινὰ ζηνοιαστες που φέρουνται ἔτσι ή υποκρίνονται; Κάθε μια βέβαια, δὲ μπορεί, θάχει κάτι τι που τὸ κρύβει. Μά τότε πῶς είναι δυνατό και τὸ βγάζει από τὸ νοῦ της; κ' έχει τόση ἀπροσπονήτη γαλήνη στα μάτια της;

1 Σεπτέβρη.

Ἐχω μια γαλήνη ἀκατανόητη ἀπλωμένη στην ψυχή μου και περιμένω. Εἶναι ή γαλήνη που προαγγιζει τὴν τρικυμία ή είναι ή γαλήνη και έρχεται ἔπειτα από τὴν καταστροφή; Δὲν ξέρω. Ἐγὼ εἶμαι ήσυχη. Δὲ με κάνει να τρέμω πῶς ή στιγμή τῆς συνάντησής τους. Δίστανοῦμαι πῶς θὰν τούς ὑποδεχτῶ ὅπως και τίς άλλες φορές, και θὰ τούς γελᾶσω και: κ' ἴσως πάλι νάχω τὴν παράξενη δρεξη να καθίσω μαζί τους; σὰν και προχτές, και να μιλῶ κ' ἐγὼ ὅπως και τότε, και κατοπιν σὰν καταλάβω

πῶς παραγίνουμαι ὀχληρὴ να τούς ζητήσω συχώρηση και να τούς ἀφίσω. Δὲν ἔχω σήμερα τίς μελαχολίες μου. Σήμερα θὰ ντυθῶ κ' ἐγὼ! Δὲ βλέπω τὸ λόγο ναμὴ ἀσυγύριστη. Τι με νοιάζει ἔμένα; Τι με νοιάζει ἔμένα; Κ' ἐγὼ ἔχω καιρὸ ναπολάψω τὴ ζωὴ ὅπως θέλω. Κανένας με τὴ σειρά του, κ' είναι γελοῖο να πονῶ ἐγὼ τὴ στιγμή που οἱ ἄλλοι ἀπολαβαίνουνε τὴ χαρά. Και πηγαίνορχομαι ἀνήσυχη και περιμένω, και νοιώθω μια τρελλὴ πιθυμια μόλις τούς δῶ να τ'έξω και να τούς πῶ, να τούς φωνάξω: Ἄδέτε με, δέτε με, δὲ με νοιάζει καθόλου, μά καθόλου που ήρθατε δῶ και πῶς ὁ Λώρης θὰ γίνει ἔρωμένος σου ἴσινα Δὲ με μέλει καθόλου, πίσω μου δὲν είναι πῶς ὁ ἄνθρωπος που πονοῦσε και βασανίζονταν ἀγιάτρευτα σὰ σας έβλεπα. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός χάθηκε. Δὲ ξέρω τί γίνηκε, ποιός μου τὸν ἔδωξε, δὲν ξέρω. Καποτε θορρῶ πῶς εσεῖς οἱ ἴδιοι μου τὸ ἔκαματε τὸ θάμικ και σας εὐχαριστῶ! Πιστεφετέ με. Σας λέω τὴν ἀλήθεια δὲν πονῶ, δὲν πονῶ καθόλου. Δὲ γελοῦ πῶς ψεύτικα, γελοῦ με τὴν κηδιά μου κι ὅλη ή ψυχή μου χιῖρεται στην προμάντευση τῆς δικῆς μου χα.ας που τὴ νοιώθω να ἔσπνα στο μευδιασμένο αἷμα μου και να τὸ ζεσταίνει! Κ' ἐσὶν δὲ σὲ ζηλεύω καθόλου

«...Οἱ Ἀθηναῖκες ἡμερῆδες τὰ μεγαλύνουν τὰ πράματα σὲ τέτοιο βαθμὸν, ὥστε πολλοὶ τὴν διαβάξουν ἐδῶ ὄχι γιὰ νὰ μάθουνε μᾶς, μὰ γιὰ νὰ γελάσουνε μὲ τὸν τρόπο πού τὰ γράφουν καὶ τὰ παρασταίνουν, ἀραδιάζοντας ἀλάκαιρα μυθιστορήματα. Πολὺ καλὰ τοῦ; τὰ χτύπησε ὁ Νουμᾶς τελευταῖα».

Τὸ ξεσηκώνουμε αὐτὸ ἀπὸ τὸ φιλικὸ γράμμα, ὄχι γιὰ νὰ συνετίσουμε τοὺς φημεριδογράφους μας (ἢ ἀφεντιά του) οὔτε τὰ χαμπαρίζουμε τὰ τέτσια μὰ γιὰ νὰ γίνεταί κουβέντα.

*

ΥΠΑΡΧΟΥΝ, ἢ δὲ γελοῖομαστε, εἰσαγγελέηδες, ὑπάρχουν ἀστυνόμοι, ὑπάρχουν χωροφύλακες, ὑπάρχουν τόσα ἄλλα «ὄργανα, καθὼς τὰ λένε, τῆς δημοσίας ἀσφαλείας» πού ἀκριβοπλερώνονται καὶ κοστίζουν ἀρκετὰ στὸ Κράτος. Κι ὅμως ὁ ταμίης Ἀποστολάκος πού τσίπωσε τόσες χιλιάδες κ' ἔγινε τόση κουβέντα γιὰ δαύτους ἄλλοτε στὶς φημερίδες, εἶταν «ἀγνώστως» στὰ περίφημα αὐτὰ «ὄργανα» κι ἔταν πῆγε νὰ παραδοθεῖ μοναχὸς του στὴν Εἰσαγγελίᾳ χρειάστηκε νὰ...ἔδωκε τὸ μπιλλίετο του, νὰ πεῖ δηλ. ποιὸς εἶναι γιὰ νὰ τὸν πιάσουνε καὶ τὸν στείλουνε στὴ φυλακὴ.

Ὡστόσο πάλι καλὸ καὶ τοῦτο. Γιατί μπορούσε ἀξιολογώτατα ὁ κ. Εἰσαγγελέας νὰ τοῦ πεῖ :

— Ὡχ ἀδερφέ, δὲ βαριέσαι !.. Κάνε τὴ δουλειά σου κι ἄσε μας ἡσυχούς !..

*

«ΚΑΙ ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι πρὸς καταπολέμειν τῆς συναλλαγῆς προτιμωτέρα εἶναι ἡ στενὴ περιφέρεια. Ἐπειδὴ μὲ τὴν εὐρείαν ἕκαστος βουλευτὴς θὰ χαρίζεται πολιτικῶς εἰς τοὺς ἐκλογεῖς ὀλοκλήρου Νομοῦ κ' ἔτσι τὰ ρουσφέτια θὰ πολλαπλασιάζονται».

Γνώμη τοῦ κ. Στάης, τοῦ Ὑπουργοῦ, καὶ σοφὴ γνώμη, πού τὴν εἶπε στοὺς Βολιώτες. Καὶ χωρὶς νὰ νεραπεῖ καθόλου. Σὰς τὸ βεβαιώνουμε. Καὶ δὲ βρέθηκε ἕνας Βολιώτης νὰ στυχωθεῖ καὶ νὰ τοῦ πεῖ :

— Κύριε Ὑπουργέ, γιὰ πολὺ βλάκες μᾶς παίρνεις γιὰ νὰ μᾶς μιλάς ἔτσι. Καὶ τὰ βυζαντινὰ ξέρουνε σήμερα πὸς ἡ πλατιά ἐκλογικὴ περιφέρεια λιγοστεύει τὴ συναλλαγὴ ἀφοῦ ἀλαργεύει τὸ βουλευτὴ ἀπὸ τὸν κομματάρχη του. Στὴν ἐξοχότητά σου ὅμως δὲ συμφέρει ἡ πλατιά περιφέρεια, γιατί μπορεί νὰ θαμάξωσι γιὰ μεγάλους ἀντρας τοῦ Τσιρίγιο, καὶ στὸ νομὸ Λακεδαιμόνιος οὔτε σὶ ξέρουνε πούθε βαστάει ἡ σκούφι σου. Κ' ἔτσι μὲ τὴν πλατιά περιφέρεια κάπως σκούρα θὰν τὰ βρεῖς στὶς ἐκλογές. Αὐτ' εἶναι ἡ ἀλήθεια, καὶ τᾶλλα πού λές τοῦ λόγου σου εἶναι κούφια κάρδια !..

*

ΕἶΠΕ κι ἄλλα—μὰ καὶ τί δὲν εἶπε !—ὁ κ. Στάης στὸ Βόλο. Μίλησε καὶ γιὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ εἶπε ἢ, τὸ σωστότερο, ἔγραψε, γιατί τὰ λόγια του τὰ ξεσηκώνουμε ἀπὸ κάποιον γράμμα του στὴ «Θεσσαλίᾳ» τοῦ Βόλου : «Ἡ

καὶ δὲ σὲ μισῶ. Μούσαι ἀδιάφορη πὸς εἶσαι ὁμορφὴ δὲ σὲ ζηλεύω· ἡ τέχνη τῆς ἀγάπης δὲ στέκει στὴν ὁμορφιά. Ἔβρε το. Θὰ σοῦ τὸ δείξω ἐγὼ ! Ποιὸς ξέρει. Μπορεῖ νὰ ξανακουαντηθοῦμε ἄλλη μιὰ φορὰ. Κ' ἐσένα, Λώρη, δὲ θέλω νὰ σοῦ περᾶ ἡ ἰδέα πὸς μπορεί νὰ σ' ἀγαπᾶ ἀκόμη, δὲ μπορῶ νὰ σ' ἀγαπᾶ γιατί ὁ σ' ἀγαποῦσα καὶ τῶξερεις θάτανε ἀπάνθρωπο νὰ δεχτεῖς νὰ φέρεις τὴν ἐρωμένη σου στὸ σπίτι μου. Τὸ καταλαβαίνεις. Μὰ καὶ γιατί νὰ σ' ἀγαπᾶ ὅπου μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θάμουν ἀναγκασμένη νὰ σὲ περιφρονῶσω ; Καὶ δὲν ἀξίζει νὰ μισοῦμε καὶ νὰ περιφρονῶμε καὶ νὰγαποῦμε ἐμεῖς οἱ ἀνθρώποι. Εἶμαι χαρούμενη πού ἤρθετε. Εἶναι πάντα καλὴς εὐχαριστημένος σὰ μπορεῖ καὶ κάνει κάποτε χάρη στὸν ἄλλο... Ἔλατε πάνω. Νὰ δῆτε πόσο ὁμορφα σὰς ταχτοποιήσα τὸ δωμάτιό σας. Φρόντισα ὅσο μπορούσα νὰ σὰς τὸ προσφέρω πὸς ἀναπαυτικὸ. Μιὰ γαλήνη εἶναι χυμένη στὴν ψυχὴ μου. Ὁ Λώρης ! Τί θὰ πεῖ Λώρης ; Τί θὰ πεῖ Μαίρη ; καὶ τί Ρίτα ; Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι οἱ ἴδιοι εἶναι πάντα. Χίλιοι Λώρηδες μὲ περιμένουνε, κ' ἡ Μαίρη δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἐγὼ, μὲς στὸ δικὸ της κορμί. Ὅλοι μας ἀντρες καὶ γυναῖκες εἴμαστε οἱ ἴδιοι, τὰ ἴδια φυσικά μᾶς κυβερνοῦνε καὶ μοναχὰ μᾶς κωκοφαινεται ἄδικαι

δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εὐρίσκειται ἐν Βόλῳ ἐν ἀκμῇ ζηλευτῇ (τί νοσημιὰ αὐτὴς οἱ ἀραδιασμένες δοτικὴς !). Τὰ περικαλλῆ κτίρια τῶν δημ. σχολείων εἶναι βραβεῖον ἀρετῆς τῶν κατὰ καιρὸς δημοτικῶν ἀρχόντων τῆς ὥραίας πόλεώς σας, οἱ δὲ πολῦτιμοι δημοδιδάσκαλοι σας παρασκευάζουσιν ἀσφαλῶς τοὺς ἀρίστους πολίτας Ἑλλήνας».

Τί λόγος !
Νέ, κι ἄλλη μιὰ ρουκέτα του :
«Ἐὰν οἱ 4336 διδάσκαλοι, ἄρρνεσι καὶ θήλεισι, τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους ἦσαν πάντες ὡς οἱ δημοδιδάσκαλοι τοῦ Βόλου θὰ ἠδυνάμεθα νὰ καταταχθῶμεν ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ τῶν πεπολιτισμένων Ἑθνῶν καὶ νὰ εἰμεθα βίβαιοι περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δούλων ἡμῶν ἀδελφῶν ἐντὸς δεκαπενταετίας τὸ πολὺ.»

Ὅστε ὁ Μαιτούκας δὲν τίς κόθει τόσο χοντρές τίς πατριωτικὴς κοῦρες του.

Ἡ ἙΛΛΑΣ ΚΑΙ Ὁ ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ

(Ἀπάντησις στὸν κ. Π. Βασιλικὸ)

Ὁ νεοφώτιστος κοινωνιστὴς κ. Πέτρος Βασιλικός, σὲ δυὸ ἄρθρα τοῦ πολὺλογοῦ μᾶς ἐμίλησε γιὰ τὴν «ψυχολογία τοῦ συμβολισμοῦ». Ὁ κ. Βασιλικός, πού μιὰ φορὰ στὴ ζωὴ του ὑπῆρξε συμβολιστὴς, χωρὶς καὶ νὰ μπορῇ—τότες δά, ὅταν ἤθελε νὰ ἰδρῶσῃ τὴν «Τέχνη»—νὰ δικαιολογήσῃ καλὰ καλὰ τὴν τάση του ἐκεῖνη, αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, σὲν παλατῆς ἀμυρτωλός, τὴν ψυχολογία τοῦ συμβολισμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, στὴν ἐξέλιξή του, συμβαίνει ν' ἀλλάξῃ καὶ τὴ σκίψη του καὶ τὴν ψυχολογία του. Ἔτσι καὶ μὲ τὸν κ. Βασιλικὸ, πού ἀπὸ συμβολιστὴς ἔλαχε μιὰ καλὴ μέρα, μὲ τ' ὄρημτικὸ του πνεῦμα, νὰ γένη πραγματιστὴς, νὰ αἰσθάνεται—τώρα πιά—αὐτὸ ζωντανό, τὸ δρασερό, τὸ λαγαρό, τὸ φωτινὸ, τὸ πρᾶγματις μεγάλο, καὶ νὰ μὴν τρομάξῃ ἀπὸ τὸ φῶς κι ἀπ' τὴν πραγματικότητα.

Ὅλ' αὐτὰ πάνε καλὰ. Ἄλλ' ὁ κ. Βασιλικός αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ εἰρωνευθῇ ἀνθρώπους πού δεῖλα δεῖλα εἶπαν τὴ γνώμη τους γιὰ τὸ κοινωνικὸ ζήτημα τοῦ τόπου μας. Πεταχτὰ, μὲ δυὸ λόγια, λέγει πὸς ἡ ἀστικὴ τάξη «φθέγγεται ἄρρητα ἀθέμιτα σὲν τὸ νεόφαντο σοφὸ κ. Πουλημένο». Γιὰ ν' ἀκριβολογήσουμε, ἰδοῦ τί λέει : «Κ' ἔχασε τὴν αἴσθησιν τῆς γαίης ἡ πραγματικότης τρομάζει σὴν μέρα τὴν ἀστικὴν τάξιν. Ἄν θελήσῃ νὰ ἰδῇ καὶ τὴν κοινωνία τὸ νόμο τῆς ἐξέλιξης, πού τὴν ἀναγκαῖα του ἐνέργεια τὴ δέχτηκε στὴ φύσιν, θάναγκασθῇ

ἀπὸ λογικὴ συνέπειαν νὰ δώσῃ χέρι σὲ μιὰ κίνηση πού ὀδηγᾷ σὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ. Φορέα αὐτῆς τῆς κίνησης βλέπει τὸ λαὸν, βίναυστο καὶ χυδαῖο στὰ μάτια τῆς, καὶ μαζὶ μὲ τὸν Ἄϊνε φαντάζεται τὴν νίκη τοῦ ἐργάτη ἐναντὶ τὴν καταστροφὴν καθὲς πολιτισμοῦ. Μὴν ἔχοντας ὅμως καὶ τὴ μιντευτικὴν δύναμιν τοῦ ποιητῆ τοῦ «Ἄττα Τρόλλ» γιὰ νὰ δεχτῇ σὲν κατὶ ἀνγκυλῶν αὐτὴ τὴν νίκη, δὲ θέλει νὰ πιστέψῃ κιόλα τὴ νέα πείρα τῆς ἐπιστήμης πὸς ὁ βάρβαρος προλετᾶριος δὲ θὰ νικήσῃ, ἂν δὲ μορφωθῇ πρῶτα κ' ἐκεῖνος, κι ἂν τὸ φανταστῇ γιὰ μιὰ στιγμὴ πὸς εἶναι δυνατὸ νὰ γίνῃ, οἱ τριχες τῆς σηκώνονται μπρὸς τὴν ἰδέαν πὸς εἶναι δυνατὴ ζωὴ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον δίχως σκλάβους νὰ δουλεύουν, κ' ἔτσι στὸ σάστισμά τῆς, στὸ φόβον τῆς ἀπὸ τὴν ἐνδεχόμενὴν νίκη τοῦ σκλάβου, στὸ κυριάρχημα τῶν ἀγρίων ὀρμῶν μέσα τῆς, τρομάζει σὲν τὸ φίλον μου Ραμὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ γυρῶει νὰ γυρίξῃ τὸν τροχὸν τῆς ζωῆς στὰ πίσω, φθέγγεται ἄρρητα ἀθέμιτα σὲν τὸ νεόφαντο σοφὸ κ. Πουλημένο, ἢ στοὺς ἀρχοντικούς θυμούς τῆς φανταζέται ἕναν ἄλλο δρόμον τῆς ζωῆς, ὅζω ἀπ' τὸ φυσικὸν τῆς καὶ μαζὶ μὲ τὸν ποιητὴ τῆς «Παντῶρας» ὀνειριάζεται ἕνα δακρυκτὴ τῆς ὑπεράνθρωπον.»

Ἔτσι λοιπόν, ὁ ανεόφαντος σοφὸς κ. Πουλημένος, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς ἀστικῆς τάξης (τὸ μάντεψε ὁ κ. Βασιλικός), στὸ σάστισμά του, στὸ φόβον τοῦ ἀπὸ τὴν ἐνδεχόμενὴν νίκη τοῦ σκλάβου, τοῦ ἐργάτη, στὸ κυριάρχημα τῶν ἀγρίων ὀρμῶν μέσα του (κι αὐτὸ τὸ μάντεψε ὁ κ. Βασιλικός), φθέγγεται ἄρρητα ἀθέμιτα. Δυστυχῶς πού μᾶς βρέθηκε ! Μὲ μεγάλη μου θλίψη βεβαιώνω τὸ γεγονός πού ἕνας πανάρχαιος σοφὸς σὲν τὸν κ. Βασιλικὸ δὲν ἐκατάλαβε γρῶ ἀπὸ πέντε ἀρθράκια ἐνὸς ανεόφαντου σοφοῦ. Ἀπροσεξία, βλέπετε, ὅπως ὅταν μεταφράζει Bieberpelz μὲ «Γούνα», ἐνῶ θὰ πῆ ἀχρυσὴ γούνα». Δὲν εἶναι καλλίτερα νὰ γράφουμε λιγώτερα μὲ περισσότερη προσοχὴ ;

Ἐμεῖς εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον μᾶς ἐπασχίσαμε ν' ἀντικρούσουμε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ κ. Σκληροῦ πὸς ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις εἶταν ἀκατὰ βαθὸς ἀστικὴ Ἐπανάστασις κ' ἐξεφράσαμε τὴν πεποθητὴν ὅτι ἡ σημερινὴ Ἑλλὰς εἶναι ἔθνος νεογέννητον, πού ἀνδρῶνεται καθὲς μέρα στὸν πολιτικὸν καὶ στὸν κοινωνικὸν του βίον. Κάποια ἀταξία στὰ πράγματα τῆς πολιτείας, ἐλέγαμε, εἶναι χαρὰχτηριστικὸν γνώρισμα καθὲς κοινωνίας ἐν τῷ γίνεσθαι. Στὸ τελευταῖον ἄρθρον

κι ἀταίριαστα, σὲν ἐρχεται κανεὶς καὶ παίρνει τὰ δικὰ μᾶς δικαιώματα, κείνα πού θαρροῦσαμε γιὰ δικὰ μας, καὶ πού κανένας νόμος δὲ μᾶς ἔδωκε. Κ' ἐγὼ ἂν ἔπαιρνα τὸν ἐρωμένο τῆς Μαίρης τὸ ἴδιο θάτανε. . . .

Μὰ παράξενον, πὸς ἄλλαξα ἔτσι ; Γιατί νὰ μὴ μὲ νοιάξῃ πιά ; Κι ὅμως κοινοσιμῶναι ἡ ὄρα πού θάρθουν ! Ποιὸς θάρθει γληγορώτερα ; ὁ Λώρης ἢ ἡ Μαίρη ; Βέβαια ἐκεῖνος πού ἐπιθυμῇ περισσότερο τὸν ἄλλο ! Κ' εἶμαι περίεργη νὰ δῶ. . . .

Μεσοάνυχτα.

Ἡ κάμερά μου εἶναι ἀκόμη ὅπως τὴν ἄφησαν. Ὅλα ἐδῶ μέσα εἶναι ἄνω κάτω. Βρίσκω στὴν ἀκαταστασία τῶν ἐπίπλων τίς κινήτες τους ὄλες. Ἐνα ῥόδο μαδημένο στὰ σεντόνια, μού μιλεῖ γιὰ κάποιον ἀγκαλιόσμητα καὶ γιὰ κάποιον φιλιὰ Μιὰ χαμηλὴ πολυθρόνα τοποθετημένη κει κοντὰ στὸ κρεβάτι μου, μού μιλεῖ γιὰ κάποιον λόγιον πού λέγονται σιγαλὰ-σιγαλὰ. Ἡ ἀταξία τοῦ τραπεζιοῦ μου, οἱ σκορπισμένες φωτογραφίες μου καὶ ἡ βαρεὶά ἢ ἀσπυρτικὴ μυροῦδιὰ τῆς ἀτμοσφαιρας, μού δηγοῦνται μὲ χίλιες

φωνές τί εἶδαν καὶ τί ἀκούσανε.

«Σ' ἐμᾶς, μού λένε τὰ ῥόδα, ἐκρυψε τὸ πρόσωπόν τῆς ἐκεῖνη καὶ μᾶς μύρισε βαθιά, κ' εἶταν χλωμὴ κ' ἡ πνοὴ τῆς μᾶς ἔκαψε, καὶ τὰ χεῖλη τῆς ἔχουνε τὴν κοκκινάδα τῷ φύλλῳ μας. Ἀπὸ τὰ χεῖρα τῆς ἤθεσε κείνος μᾶς πῆρε καὶ μᾶς ἀκούμπησε δὴ καὶ τὴν πῆρε ἔπειτα ἀπὸ τὴ μέση καὶ τὴ φίλησε στὸ στόμα. Ἐνα ῥόδο ἀπὸ μᾶς πού εἶχε βάλει στὰ μαλλιά τῆς δὲ ξέριουμε τί ἀπογίνηκε».

«Σ' ἐμένα πάνω τί δὲν εἶπαν ! μού λέει ἡ χαμηλὴ πολυθρόνα πού εἶτανε δίπλα στὸ κρεβάτι μου. Πίσω φιλιὰ δὲν ἀλλάξανε καὶ πόσα χεῖρα !..

Καὶ τριγυρίζω σὰ ζαλισμένη καὶ κοιτάζω τὰ ἐπίπλα ὄλα, καὶ ἀνακατώνω τὰ μαξιλάρια καὶ σκύβω στὰ χαλιά, καὶ γυρῶω στὶς γωνίες. Ὅλα μού φαίνονται ἀλλοιώτικα κι ἀνέγνωρα καὶ ξένα. Καὶ τρέμω, καὶ φοβοῦμαι, καὶ περπατῶ δυνατὰ, καὶ μού φαίνεται ἂν προσέξω θάκούσω νὰ ψιθυρίζονται στὴ σιωπὴ λόγια καὶ ἤχους φιλιῶ θὰ αἰστανθῶ γύρω μου !

Φρίκη ! τί καὶ τί δὲ μού δηγοῦνται ὄλα τὰ πράματα ἐδῶ μέσα μὲ τὴν ἀκαταστασίαν τους ! Καὶ θάθελα νὰ φύγω, νὰ πάω κάπου καὶ νὰ μὴ βλέπω, νὰ μὴν ξαναπατήσω ποτέ πιά ἐδῶ μέσα, ποτέ μου,

μας είπαμε πως α'Ο κοινωνισμός, όπως τον περιγράψαμε, δεν μπορεί βέβαια να γεννηθῆ και καρποφορήσῃ στὴν Ἑλλάδα, ἔπου λείπουν σήμερα οἱ κυριώτεροι ὄροι τῆς υπάρξεώς του.» α' Αν, εἴγαμε, ἡ φράσ τῶν πραγμάτων, ἡ οικονομικὴ εξέλιξη, γεννήσῃ τὸν κοινωνισμό, εἶναι ζήτημα πού ἀφορᾷ τὸ μέλλον. Πάντα ὅμως θὰ εἶναι κοινωνισμός ἑλληνικός, πού ν' ἀντανακλᾷ τὴς ἀνάγκες τῆς ἰδικῆς μας κοινωνίας. Γιατί κάθε τόπος ἔχει, φυσικά, καὶ τὸν δικό του κοινωνισμό, σύμφωνα μὲ τὰ ἰδανικά καὶ τὴς ῥοπές τῶν δικῶν του ἀνθρώπων.» Καὶ πάλιν α'Ο κοινωνισμός, λοιπόν, ἔπως ἔχει διαπλάσθῃ στὰ κράτη τῆς Δύσεως, μὲ τὴς θεμελιώδεις του ἀπαιτήσεις ἐκεῖ πέρα, δεν μπορεί οὔτε νὰ μεταφυτευθῆ οὔτε νὰ καρποφορήσῃ στὴν Ἑλλάδα. Ἄλλ' ἡ ἐπιστήμη τοῦ κοινωνισμοῦ βεβαιώνει ἕνα γεγονός ἀναμφισβήτητο πού ἡ ἱστορία προσφέρει μάθημα σ' ὅλους τοὺς λαούς. Εἶναι τὸ γεγονός τῆς κοινωνικῆς κυριαρχίας τῶν τάξεων καὶ τῆς δι' ἐσωτερικῆς πίεσεως προόδου.» Τὸ ἀκόλουθο μέρος τοῦ ἀρθροῦ μας εἶναι καθαρὴ ἀπολογία τῶν δικαιωμάτων τῶν οικονομικῶς ἀδυνάτων. «Ὅλ' αὐτὰ εἰς τὸν κ. Π. Βασιλικὸ φαίνονται ἀόρητα ἀθέμιτα.» Ἄς μιλήσουμε ἄλλη γλῶσσα, μὲ τὴν ἐλπίδα πού ὁ κ. Βασιλικὸς θὰ μᾶς κάμῃ τὴν τιμὴ νὰ μᾶς διαβάσῃ προσεκτικώτερα.

Ὁ κοινωνισμός, τελευταία μορφή τοῦ ἀπὸ καθολικῆς κόσμου ὑπάρχοντος, ἀλάτῃ βέβαια, κοινωνικοῦ ζητήματος, ἐγεννήθηκε στὰ κράτη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὡς ἀνάγκη ἐκείνων τῶν κοινωνιῶν, πού εἶχαν δική τους ἰδιόρρυθμη εξέλιξη, καὶ ζοῦν σήμερα ὑπὸ ὠρισμένες οικονομικῆς, πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς συνθήκες. Τέτοιους οἱ κοινωνίες ἐκείνες, τέτοιους οἱ ἀνάγκες τους τέτοια καὶ τὰ ἰδανικά τους. Ἐμεῖς ὅμως, πού τὰ στήθια μας πλακώνει ἀκόμη ἡ δουλεία, πού ἀρχίσαμε νὰ ζοῦμε μὲ ξένα χρήματα δανεικά, πού προχθὲς ἀκόμη δεν μπορούσαμε νὰ πληρώσουμε τοὺς ὑπαλλήλους μας, πού ἔχουμε τὴ βαρεῖα ὑποχρέωση νὰ ἐλευθερώσουμε τόσα ἑκατομμύρια δούλων, ἔχουμε ἄλλες ἀνάγκες, καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὴ μεγάλη ἀνάγκη τῆς ἀνατροφῆς τοῦ λαοῦ μας, πού οὔτε πολιτικὴ οὔτε κοινωνικὴ συνείδηση ἔχει. Μπορεῖ κανεὶς νὰ παρεξηγηθῇ ἂν πῇ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Πῶς ὅμως νὰ μὴν ἐκφράσω τὴν ἀπειρὴ θλίψῃ μου, βλέποντας τὸ λαό, τὸν πολὺ λαό, ἔλον τὸ λαό νὰ μὴν ἔχῃ καμιά χαρὰ εἰς τὰ ἔργα κοινῆς ὠφελείας; Εὐρέθησαν ἀρχεὶ νὰ κάμουν ἀπὸ μιὰν ἄλ-

λην ἀφορμὴ κανένα δημοσίον ἔργο, ὡς πούμε ἕναν κῆπο; Τὴν ἰδίαν ὥρα θὰ πᾶν ὁ ἕνας, ὁ ἄλλος, ὁ λαός, νὰ καθῆσθαι ἀπάνω, νὰ τὸν φτύσῃ, νὰ τὸν βρωμέψῃ, νὰ τὸν καταστρέψῃ. Νά, ἡ μεγαλύτερη ἀνάγκη τῆς δικῆς μας κοινωνίας. Ἀναφέραμε μικρὰ καὶ ἀφήσαμε τὰ μεγάλητερα.

Τὸν κοινωνισμό μπορεῖ κανεὶς ν' ἀντιληφθῆ ἢ ὡς οικονομικὸ κίνημα, ἢ ὡς ἰδέα. Ἡ τελευταία μόνον ἀντίληψη εἶναι δυνατὴ στὴν Ἑλλάδα, καὶ μπορεῖ ἀληθινὰ νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἰδικὴν μας κοινωνία· γιατί, ἔπου ἡ βιομηχανία καὶ τὰ μεγάλα κεφάλαια λείπουν, ἔπου δεν ὑπάρχει προσαύξησης τῶν φόρων (plus-value), καὶ ὁ προϋπολογισμός μὲ κόπους καὶ ἀγῶνες μπαλῶνεται γιὰ νὰ φανῇ ἰσοσκελῆς, ἔπου τέλος ὄχι μόνον ὁ ἐργάτης καὶ ὁ ἀγρότης, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ὑπάλληλος τοῦ κράτους, ὁ ἐπιστήμων καὶ ὁ εἰσοδηματίας εὐχαριστεῖται νὰ ἔχῃ τὸ ψωμί, ἐκεῖ δεν ὑπάρχει τόπος γιὰ οικονομικὰ κινήματα. Ἄλλ' ὁ κοινωνισμός, ὡς ἰδέα νοούμενος καὶ διδασκόμενος, μπορεῖ πολὺ νὰ συντελέσῃ στὴν ὀριμότητα τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς συνείδησης τῆς κοινωνίας μας. Μπορεῖ, ἴσως, νὰ μᾶς κάμῃ νοητὴ τὴν ἰδέα καὶ τὸ σκοπὸ τῆς υπάρξεως τῆς κοινωνίας.

Ἄλλ' ὁ κ. Βασιλικὸς ἔχει μεγαλύτερους σκοπούς. Ἄνυπομονεῖ νὰ δῇ τὴν νίκη τοῦ ἐργάτη. Τί λέω; Ἄνυπομονεῖ νὰ γνωρίσῃ μιὰ ζωὴ σ' αὐτὸν τὸν κόσμο δίχως σκλάβους νὰ δουλεύουν. Τὸ λέει ὅμως καὶ ὁ ἴδιος ἀπὸς ὁ βαρβαρὸς προλετάριος δὲ θὰ νικήσῃ, ἂν δὲ μορφωθῆ πρῶτα κ' ἐκείνοισιν. Μὰ τότε, χρῆστικανέ, γιατί νὰ μὴν ἀρχίζουμε ἀπὸ τὰ πρῶτα, καὶ νὰ πιανόμεσθε ἀπὸ τὰ τελευταία; Αὐτὰ εἶναι ἀνάποδα πράγματα.

Εἶναι ἴσως τολμηρὸ νὰ μιλήσῃ κανεὶς γιὰ κοινωνικῆς τάξεως στὴν Ἑλλάδα, γιατί καὶ ἂν ὑπάρχουν, τὸ πορῶδες τῆς κοινωνίας μας (proposité sociale), ἐλαττῶνει πολὺ, παραπολὺ τὴν ἀντίθεση. Κάθε μέρα δεν βλέπουμε ἀνθρώπους τοῦ κάτω λαοῦ ν' ἀνεβαίνουν ἀντίμακτα τὰ σκαλοπάτια τῆς ἐξουσίας; Ἄλλ' ἂς δεχτοῦμε κυριαρχία καὶ κυριαρχούμενη τάξη καὶ στὴν Ἑλλάδα, πού ἀκόμη δὲ λησμονήσῃ τοῦ Τούρκου τὴ φτέρνα. Πῶς τῆς κυριαρχικῆς τάξεως κηρύττουμε ἔτσι, στὰ καλά καθούμενα, πόλεμον ἐξοντώσεως; Ἐπειδὴ αὐτὸ γίνεται ἄλλοῦ, θὰ πῇ πῶς μπορεῖ ἢ πρέπει νὰ γένῃ κ' ἐδῶ; Δεν πρέπει δὲ νὰ σπρώχνουμε τὴ μίμηση μέχρι τοῦ γελοίου. Προτοῦ ὁ κοινωνισμός λάβῃ σάρκα καὶ ὄστα στὴ Γαλλία καὶ στὴ Γερμανία, βλέπουμε τὴν πανευρωπαϊκὴν ἐπανάσταση τοῦ 1848 νὰ γκρεμίζῃ θρόνους, καὶ νὰ τρομάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας. Ὅ, τι καὶ νὰ λέῃ ὁ Sombart (Sozialismus u. soz. Bewegung σελ 108), ἡ ἐπανάσταση τοῦ 48 εἶναι προλεταρικὴ, σοσιαλιστικὴ, καὶ ἀνάδειξε, ὅπως ὀρθὰ λέει ὁ Λασσάλ, τὴν τρίτην τάξη, πού ὡς τότε εἶταν ἀγνωστὴ. Ἡ ἐπανάσταση αὐτὴ

ἐσημείωσε ἀποτυχία μόνον γιὰ τὴς οὐτοπίες, γιατί ἔφερον ἀμέτρητα εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα, πού ἔκαμαν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐπιβλητικὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ μέγεθος τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Δεν χρειάζομαι βέβαια νὰ πῶ περισσότερα γιὰ τὴν κοινωνιστικὴ σημασίαν τῆς ἐπανάστασης τοῦ 48, πού ὁ πανάρχαιος σοφὸς κ. Βασιλικὸς θὰ γνωρίσῃ χωρὶς ἄλλο καλλίτερά μου. Ἄλλὰ μήπως ἡ ἐπανάσταση τοῦ 48 μόνον ἐπροηγήθηκε τοῦ Μάρτσαλι τοῦ Λασσάλ; Πρὶν ἀπ' αὐτοὺς ἔχουμε ὄλον τὸν οὐτοπιστικὸν κοινωνισμό, πού μὲ τοὺς Σαινσιμανικῶς, καὶ μάλιστα μὲ τὸν Blanc, ἀρχίζει νὰ γίνεταί ἐπισημονικός. Ἐχουμε τὴ φιλοσοφία τοῦ Hegel, εἰς τὴν ὅποια στηρίζεται ὄλο τὸ σύστημα τοῦ Μάρξ. Ἐχουμε τέλος πάντων μιὰ πολυχρόνια διανοητικὴν ἐργασία, πού πλάγια μὲ τὴν οικονομικὴν εξέλιξη, ἀνάθρεψε κ' ἐτοιμάζει ὁλοένα τὸ προλεταριάτο γιὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, στὴν ὅποιαν, κατ' ἀρχὴν, πιστεύομε κ' ἐμεῖς χωρὶς ἀμφιβολία.

Πῶς λοιπόν ἐμεῖς, ἀπὸ μιὰ ἡμέρα τὴν ἄλλη, θ' ἀναστατώσουμε τὴν κοινωνίαν μας, θὰ δημιουργήσουμε κόμμα λαϊκὸ, ἐργατικὸ, καὶ θὰ γκρεμίσουμε τὰ καθεστῶτα; Ἡ μήπως ἐξήλεψαμε τὴ δόξιν τῶν σοσιαλιστῶν τῆς Βουλγαρίας; Μὰ τότε, ἂν μὴν ἔχομε τὴν τόλμην νὰ κοιτάζομε τὴν Εὐρώπην γιατί καὶ τελευταῖος σκοπὸς τοῦ κοινωνισμοῦ εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῶν οικονομικῶς ἀδυνάτων, γιὰ νὰ μπορέσουν, ἴαι αὐτοὶ νὰ γίνουν ὅπωςδήποτε κοινωνοὶ τῶν πνευματικῶν μας ἀγαθῶν. Καὶ τέτοια δεικνύει μὲ τὴν ἀλήθειαν δὲ βλέπουν στὸν ὕπνο τους οἱ Βούλγαροι κοινωνιστοί.

Ἐπιτρέπεται ἴσως εἰς τὸν πολιτευόμενον νὰ ρίχνῃ ἀπὸ καλὴν ἢ κακὴ πίστη τὴν εὐθύνη κάθε κοινωνικῆς ἀνωμαλίας ἢ δυσφορίας εἰς τοὺς πολιτικούς του ἀντιπάλους. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως τῆς ἐπισημῆς ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ λέῃ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι πού εὐρισκόμαστε ἀκόμη στὰ πρῶτα βήματα τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς, καὶ πού ὁ κοινωνισμός γιὰ μᾶς θὰ μὲν πολὺν καιρὸ ἀκόμη πάθος καὶ δειρὸν. Μὴν τὸ λησμονάμε. Εἴμασθε τόπος μικρὸς καὶ οικονομικῶς ἀδύνατος. Καὶ ἐδῶ εἶναι ὁ κόμπος τῶν περισσοτέρων μας ζητημάτων. Ἄς πλάσσομε πρῶτα ἀνθρώπους καὶ πολίτες. Εἶναι ἴσως αὐτὸ τὸ καλλίτερον μέσο γιὰ νὰ μεγαλώσομε καὶ νὰ δυναμωθοῦμε.

Ἄν ὁ κ. Βασιλικὸς ἐξοκλουθῇ νὰ πιστεύῃ ὅτι λίμε ἀόρητα ἀθέμιτα, δὲ μᾶς μένει παρὰ ἡ ἐλπίδα πού, ὅπως τὸν συμβολισμό, ἔτσι καὶ τὸν κοινωνισμό, ἴσως μὲ τὸν καιρὸ τὸν νοιώσῃ καλλίτερα.

Κέρκυρα.

Α. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ

ποτέ μου νὰ μὴν ἀντικρίσω τάντικείλενα αὐτὰ πού σὺρθηλα ἢ ἀγάπη τους!

Κρίμα καὶ θάρρεψα πῶς εἶχ' ἀλλάξει καὶ ἂν παιδί ἐπίστεψα πῶς δὲ θὰ μ' ἐνοιόζε, καὶ ἄφισα καὶ ποτίσθηκα ὄλη ἀπὸ τὸ φαρμάκι τοῦ πόνου, καὶ κρύφθηκα γιὰ νὰ μὴν προδοθῶ κ' ἐφυγα μόλις τοὺς εἶδα, γιατί φοβήθηκα μήπως ἀνίσχυρη νὰ ὑποφέρω τὸ μαρτύριο πού μοῦ προξενούσαν, ἔπειτα στὰ πόδια τους καὶ τοὺς παρακαλοῦσα νὰ μὲ λυπηθοῦνε καὶ νὰ φύγουν. Ὡ, ὅταν εἶδα τὸ Λῶρη κ' ἦρθε καὶ διαβῆσα στὰ μάτια του τὴν ἀνυπομονήσῃ καὶ μαζί τὴν ἀγωνία μὴν τοῦ πῶς πῶς δὲ θάρχόταν ἐκείνη καὶ κατὰλαβα τότε πῶς ξεγελάσθηκα ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἢ τὴν ψυχὴ!

ἌΠού πᾶς; καὶ πῶς ἔρχεσαι ἔτσι; καὶ τί γυρεύεις ἐδῶ; Ἐδῶ δεν εἶναι ἄλλος κανένας παρὰ ἐγώ, ἐγὼ πού σ' ἀγαπῶ χρόνια καὶ δὲ σὲ ξεχνῶ. Ἐλα, ἀγαπημένε μου, καὶ δῶσε μου ἐμένα τὴν ἀγάπην σου, ἐμένα ἀπόψε. Ἐγὼ σ' ἀγαπῶ. Μὴ θαρρευτεῖς στὴν ἀγκαλιά τῆς αὐτῆς. Αὐτὴ δὲ σ' ἐγαπᾷ! Ἐλα, ἀγαπημένε μου, μαζί μου ἄφισέ με σὺν ἄλλοις νὰ ξεκουρασθῶ στὰ γόνατά σου καὶ κλείσε μου τὰ μάτια μου σὺν ἄλλοις νὰ μὴν κοιτάζω στὰ δικά σου τὴν αἰώνια ἀλήθειαν τῆς γο-

γοπέραςτῆς χαρᾶς μου καὶ λυῶν ἀπὸ τὸν πόνο... Θυμάσαι μιὰ μέρα; Φάνηκε χαρούμενη καὶ ξένοιαστη καὶ σούπα νὰ σοῦ βρῶ ἐγὼ τὴν καινούργια σου ἰρωμένη. Καὶ σὺ τὸ πιστέψεις. Τὸ πιστέψεις καὶ δὲ μὲ ρώτησες ποτέ ἂν ἔλεγα ἀλήθειαν. Γιατί δὲ μὲ ρώτησες; γιατί νὰ τὸ πιστέψεις πῶς κ' ἐγὼ εἶ ἀψυπιά νὰ σ' ἀγαπῶ;... Μὰ τί μὲ νοιάζει ἐμένα σὴ μέρα γιὰ κείνα τὰ περασμένα; Σήμερον γδύνω εὐτυχισμένη τὴν ψυχὴ μου καὶ σοῦ λέω: Ἐλεγα ψέματα, ἔλεγα ψέματα Μεγαλύτερη καὶ πιο θερμὴ ἢ ἀγάπη μου εἶναι γνωρίζεις γιὰ θεὸ τῆς καὶ σὲ προσκαλεῖ. Εἴμουν τρελλὴ πού δέχθηκα ἐγὼ τότε καὶ τὸ μετανοῶν Ἄς πόσο εἶμαι κ' ἐγὼ ἄμορφη, καὶ πόσο σ' ἀγαπῶ! Ἐξέχασέ τὴν αὐτὴ γύψῃ πάλι νῆθρες; στὰ μάτια μου τὴν παλιὰ ὁμορφά πού τόσο ἀγαπῶντες νὰ τὴ βλέπεις. Εἶμαι δική σου καὶ σ' ἀγαπῶ. Σκέψου. Σ' ἀγαπῶ! Εἴμουν τρελλὴ, τὸ καταλαβάνω σήμερα καὶ γελῶ Ἐξορῶσθαι πῶς δίνοντάς σου μιὰ γυναίκα ἐγώ, θὰ μπορούσα σιγὰ σιγὰ νὰ γεῖανω κ' ἐγώ. Φαντάσθηκα τὸν πόνο μου νὰ τὸ γιαιτρέψῃ ἡ ἀγάπη σου σὲ μιὰν ἄλλη. Κ' ἔπειτα ἡ σκεψὴ νὰ σὲ πείθω ἔτσι πῶς ἐπαψα νὰ σ' ἀγαπῶ. Βλέπεις εἶταν τέχνασμα, γιὰ τὴν πῶς ἄλλοις θὰ τὸ πιστεύεις; Κάθε μέρα ἔβλεπες πῶς σ' ἀγαπῶσα

καὶ δεν τῶσελκ. Μὰ τώρα; τώρα πού συλλογιόμυ πῶς δὲλ τελειώνουν μεταξὺ μας, πῶς ἀνάμεσά μας θὰ μπεῖ μιὰ γυναίκα, καὶ δτι ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ ἔχεις χρέος νὰ μὴ μὲ ξαναδείς... Ὅλη μου ἡ ἀγάπη, μιὰ ἀγάπη πού σὺ δὲ μπορεῖς νὰ καταλαβεις, μιὰ ἀγάπη πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τοὺς ὑποκριτικούς καὶ μαρκαζιάρικους ἐγωῖσμούς καὶ τὰ δάκρυα τὰ γυναικίσια πού χύνονται παράμερα καὶ ἀνώφελα, ἔρχεται καὶ μπαίνει μπροστὰ μου καὶ δὲ μ' ἀφίνει νὰ τελειώσω τὴν ὑπόσχεσή μου. Εἶναι ἀνώτερη καὶ πιο περήρανη, καὶ δεν κρύβεται αὐτὴ, καὶ δεν κλαίει ἀπελπισμένκ. Εἶναι δυνατὴ καὶ μεγάλη καὶ ζητᾷ τις στιγμῆς πού τῆς ἀνῆκουνε ἀπὸ τὴ ζωὴ!...

Ὁ Λῶρης εἶταν χλωμός. Μοῦσφιξε τὸ χέρι μου νευρικὰ καὶ μπῆκε, δίχως νὰ πεί λέξη, στὴ σάλα καὶ καθῆσε στὸ καναπέ κρύβοντας τὸ πρόσωπό του μὲς στὰ χέρια του.

— Μὰ τί ἔχεις, Λῶρη;
— Δεν ξέρω. Δεν ξέρω...

(Ἀκολουθεῖ)

